

První purkrechtní registra čachrovská z let 1637 až 1764 jako důležitý pramen pro poznání historie Čachrova a Čachrovska na Šumavě

Jiří Kuděla

Úvod

Tato práce má za cíl zpřístupnit zájemcům purkrechtní registra statku Čachrov z let 1637–1764 a poukázat na jejich význam pro poznání historie a dobových poměrů Čachrovska od počátku 17. až do druhé poloviny 18. století.¹ Při zpracování tohoto pramene jsem využíval výhradně jeho digitalizovanou podobu, která je k dispozici na webovém portále Porta fontium.²

Purkrechtní registra čachrovská z roku 1637 až 1764 jsou nejstarší dochovanou a zřejmě také první pozemkovou knihou, která byla vedena pro poddanské statky na čachrovském panství té doby.

Napovídá tomu ostatně už sám titul první knihy register, který zní: *„Léta Páně 1637, 27. dne Octobris, založeny tyto registry purkrechtní. Od J(eho) M(ilsti) urozeného a statečného rytíře Pana Viléma Protivy Šofmana z Hemrlesu, jakožto pána statku čachrovského, březského a kunkovského. Pro zapisování gruntů lidí všech osedlých a poddaných J. M. Pána, kterýchž na témž panství J. M. Pána jsou, jak své grunty koupili, zaplatili neb dostali aneb co ještě platiti mají a komu náležejí takové peníze. To vše tuto dále, co se koliv ze zpráv lidských vyhledalo, poněvadž nikdy prve takových knih purkrechtních na témž panství nebylo, vše v zapsání uvedeno jest i dále jiná léta při každém bohdá soudu držaném každoročně vpisovati bude.“*

Knihy byla založena v době, kdy malé čachrovské panství již téměř čtvrt století držela rodina Šofmanů z Hemrlesu,³ která ji v roce 1612 získala od potomků Bohuchvalů z Hrádku. Knihy byla založena pro městys Čachrov a vesnice Březí, Jesení, Bradné, Kunkovice, Dobřemilice, Chotěšov, Častonice, Čeletice a Radvanice. Tyto statky přímo sousedily s Královským hvozdem a zdejšími svobodnými králováckými rychtami, konkrétně s rychtou na Javorné a nepřímo i s dalšími rychtami v Hojsově Stráži, Zhůří a Kochánově.

V práci se zabývám historií čachrovského statku v době, kdy byla registra vedena, tedy v letech 1637 až 1764, dále následuje obecný výklad základních charakteristik systému vrchnostenské správy v raném novověku. Poté přibližuji registra z hlediska dalších pomocných věd historických – kodikologie a paleografie, abych se následně dostal k vlastní edici pramene. Příložen je jmenný a místní rejstřík.⁴

Statek, panství Čachrov

Jak již bylo výše řečeno, statek patřil v době vzniku register Šofmanům z Hemrlesu a ve srovnání s například blízkými panstvími Opálka, Běšiny či Velhartice patřil spíše k menším patrimoniím. Významná byla nicméně jeho poloha na důležité komunikaci mezi Klatovy, Královským hvozdem a dále Bavorskem.

I proto zde stála již od raného středověku tvrz a městys Čachrov byl určitým obchodním centrem zdejšího mikroregionu na rozhraní Královského hvozdu. Tvrz byla vybudována někdy v poslední čtvrtině 14. století Vilémem z Čachrova, zakladatelem šlechtického rodu Kanických z Čachrova. Kaničtí pak Čachrov drželi asi 70 let, posledním příslušníkem rodu, kterému tvrz patřila, se stal Vilém z Čachrova připomínaný roku 1446.

Někdy po tomto roce statek koupil Děpolt z Rýzmběrka a připojil jej k velhartickému panství. Nepotřebná tvrz byla opuštěna a začala chátrat. Po roce 1541 bylo velhartické panství rozděleno mezi věřitele pánů z Rožmitálu a Čachrov připadl Janu Rendlovi z Úšavy. Po Janově smrti v roce 1566 prodaly jeho sestry čachrovský statek Janu Bohuchvalovi z Hrádku. Ten nechal tvrz, v roce 1568 označenou jako pustou, obnovit. V únoru 1595 panství zdědili Janovi synové, přičemž samotný Čachrov zůstal Viktorinovi. Viktorin starou tvrz rozšířil o renesanční křídlo. Roku 1612 prodal městečko Čachrov s poplužním dvorem, starou a novou tvrzí a dalším majetkem své manželce Kateřině, rozené ze Šlovic, za 5 000 kop míšeňských grošů. Po Viktorinově smrti se Kateřina znovu vdala za Viléma Protivu Šofmana z Hemrlesu a později se majitelem statku stal Protivův bratr Václav Markvart Šofman z Hemrlesu. Po potlačení stavovského povstání v letech 1618–1620 se statek vrátil do vlastnictví Viléma Protivy a jeho manželky Kateřiny.

Vilém Protiva z Hemrlesu zemřel v roce 1664 a z jeho tří synů Čachrov zdědil Jiří Bohuchval z Hemrlesu. Od něj jej v roce 1685 koupil hrabě František Mikuláš z Morzinu a dalšími majiteli se stali roku 1692 Adam Humprecht Fortunát Koc z Dobrše, v roce 1695 František Eusebius Khuen z Bellasy a o dva roky později jeho bratr Jakub Ferdinand Khuen z Bellasy. Vdova Anna Kateřina nedokázala zadlužené panství udržet, a roku 1708 je proto prodala Oldřichu Benjaminsu Ehrenfriedu Fruweinovi z Podolí. Nový majitel, který považoval Čachrov za svůj hlavní statek, nechal ke staré tvrzí přistavit trojkřídlý barokní zámek, na kterém sídlil až do své smrti v roce 1739. Zrenovoval také farní kostel a vystavěl novou kapli. Vdova Anna Barbora dokázala statek po jeho smrti udržet ještě několik let, ale v roce 1747 jej byla nucena prodat za 33 650 zlatých Alžbětě Horové z Ocelovic. Po Alžbětě panství spravovaly její děti, ale později si majetek rozdělily a roku 1767 se jediným majitelem stal Jan Hora. Ani on nedokázal dostat panství z dluhů, a v roce 1792 je proto koupil Václav Kordík a jeho syn Jan, měšťané, původem ze Všerub. Jejich potomkům zámek patřil až do roku 1895.

V době berní ruly, tedy v roce 1654, měl tehdejší čachrovský statek Viléma Protivy, Šofmana z Hemrlesu, 10 vesnic, v nichž hospodařilo 41 rolníků, 12 chalupníků a 12 zahradníků (tedy 65 gruntů). Výměra poddanských gruntů byla celkem 905 strychů.⁵ Podle zápisů v berní rule přiznávali v roce 1615 (tedy na počátku vlády Šofmanů z Hemrlesu) na čachrovském statku celkem 20 osedlých,⁶ v roce 1646 jen 8 osedlých a 7 chalupníků a v roce 1653 (při podání přiznání k berní rule) pouhých 12 osedlých. Byť je všeobecně známo, že třicetiletá válka zanechala své nesmazatelné šrámy na podobě českých zemích, a to především na českém venkově, v oblasti Čachrova podle dosavadních znalostí tolik nezuřila, byť i tam své stopy zanechala. Tudíž není divu, že visitační komise⁷ v srpnu 1654 zjistila na panství zmíněných 41 osedlých rolníků, 12 chalupníků a 12 zahradníků. Tedy mnohem více, než panství samo před necelým rokem přiznávalo. Proto také nemohla komise dojít k jinému závěru než tomuto: „*Především přiznání všechna vyhledáním naším dalece převeřejena jsou. Možnosti lidí poddaných považující, nacházíme, že všichni naskrze prostřední a skrovné*

možnosti jsou. Protož prohlídajíce k veřejné rovnosti, vidí se nám (však na další opravu slavné hlavní commissi), aby ti effective vynalezení rolníci, chalupníci a zahradníci potažení byli za skutečně osedlých... 32½.⁸ Byť neexistuje kompletní soupis poddaných osob žijících na panství, lze předpokládat, že s ohledem na to, že zde bylo 65 hospodářů, mohlo jít tak o 250 až 400 osob, a to včetně dětí, lidí svobodných, příslušníků domácnosti majitele panství a jeho služebnictva.

Patrimoniální správa Čachrova a její písemné produkty

Shrneme-li tyto poznatky, je možné říci, že zkoumaná registra byla používána od Šofmanů z Hemlesu až po Hory z Ocelovic. A registra byla produktem vrchnostenské, patrimoniální správy. Bohužel nevíme, jak tato správa na čachrovském statku konkrétně vypadala. Nemáme žádné bližší informace o její struktuře, některé údaje lze pouze najít rozptýleně v dochovaných úředních knihách, případně matrikách, protože přímo spisový materiál se také nedochoval. Lze tedy pouze předpokládat, že podobně jako na jiných srovnatelných statcích měl nejvyšší funkci na panství hejtman, který byl pravou rukou majitelů panství, šéfem patrimoniální správy, exekutivy i jurisdikce. K němu se obraceli rychtáři jednotlivých vesnic, hejtman předsedal výročním soudům, vyřizoval veškeré běžné problémy, odvolání a stížnosti rychtářů i poddaných. K ruce mívál hejtman další úředníky, jako byl důchodní (správa financí), obroční (polní hospodářství), šafář (organizace prací), hajný apod. Vedením spisů a knih byl pod přímou kontrolou hejtmána pověřen písař (aktuár).

Rychtáři, kteří byli odpovědní hejtmanovi, tedy vedoucímu vrchnostenské správy, byli zároveň nejdůležitějšími představiteli vesnické samosprávy. Rychtáři byli ti hlavní v jednotlivých vesnicích a měla ho každá vesnice na panství, byť byla sebemenší. Udržovali pořádek na vsi, starali se o veřejný prostor a vykonávali pokyny vrchnosti, respektive hejtmána. Vedle rychtářů vystupovali a spolu s nimi řešili minoritní pře, majetkové záležitosti (odhady nemovitostí apod.), svědčili u soudů a při různých kšaftech tzv. přísežní neboli konšelé. Jejich pojmenování bylo odvozováno od konšelů (radních) ve městech. Nejdůležitější sporné i nesporné záležitosti si samozřejmě nechával ke svému rozhodování sám majitel panství, který je prostřednictvím svého hejtmána nechával řešit a potvrzovat v rámci výročního soudu, případně shromáždění obcí.⁹ Tyto soudy se většinou konaly po žních, v případě Čachrova a jeho purkrechtních register se zdá, že šlo o termín většinou v říjnu každého roku.

Z této výše zmíněné agendy vznikala organicky písemná agenda. Vedle úzce soukromých písemností majitele, z nichž se bohužel za celé období existence patrimoniálního panství v Čachrově nedochovalo vůbec nic, to byly především písemnosti týkající se pozemkové držby, tedy té poddanské i vrchnostenské. Na prvním místě tedy registra, gruntovní (pozemkové) knihy, které vedly přehled o poddanském majetku, následně urbáře (urbura), které evidovaly poddanské platy a povinnosti vůči vrchnosti. Dále byly vedeny i knihy sirotčí nebo sirotčí registra, kam byl zapisován majetek gruntů, kde zeměl majitel, a zůstalo tzv. sirotčí jmění. Dalšími knihami běžně vedenými na patrimoniálních panstvích té doby byly knihy smluv, kontraktů, testamentů, obligací a kvitancí, knihy kos-
telních účtů apod.¹⁰

Byť se z té doby dochovalo jen pět knih čachrovského statku a všechno jsou to pozemkové knihy a knihy trhové, z různých poznámek v těchto knihách je jasné, že na panství se vedly i zmíněné knihy sirotčí, knihy dluhů a také urbáře povinností poddaných. Relativně časté střídání vrchnosti v dotčené době (sedm během 140 let) zjevně přispělo k tomu, že z čachrovského archivu zůstaly jen žalostné zbytky.

Purkrechtní registra – základní kodikologický, diplomatický a paleografický rozbor

První purkrechtní registra čachrovská jsou poměrně nevelkou knihou o rozměrech 19,5×31 cm a silou hřbetu 4 cm. Vazba je papír polepený kůží (v původní katalogizaci ze 70. let 20. století je napsáno „celokožená“). Zdá se, že kůže byla sejmuta z původních desek (patrně z důvodu špatného stavu) a nalepena na papír až druhotně. Rukopis je psán na ručním papíru stejného rozměru, jako jsou desky knihy. Papír je poměrně hrubý, s filigránem v podobě městských hradeb s bránou, cimbuřím a mříží uprostřed.¹¹

Kniha je v poměrně dobrém stavu. Má číslovaných 212 listů a 4 nečíslované. Dva z nich (první a poslední) byly do knihy vloženy později při převazbě, tedy dohromady 216 listů (432 stran).

V celé knize je použit jediný typ ručního papíru, kromě vložených listů v rámci převazby, ty jsou patrně z doby okolo roku 1850. Na vazbě knihy jsou nalepeny dva registraturní novodobé lístečky s nápisem inkoustem „Klatovy okres 8“ a „50 (škrtnuto) 8 Klatovy okres“. Na hřbetu knihy je nálepka s nápisem „Klatovy 277“. Na přideštní vazby je napsáno červenou tužkou „277“ a obyčejnou tužkou „Klatovy 8“, totéž se opakuje na prvním, vloženém listu, jen v mírné modifikaci – modrou tužkou „Klatovy okres 8“. Vše jsou to zjevně signatury z doby, kdy byla tato kniha přebírána do archivu, patrně v 50. letech 20. století. Na dalším, nečíslovaném listu, ale již původním ručním papíru, je napsáno rukou inkoustem „Lit. A, Der erste Quatern genannt“, jde tedy o původní registraturní poznámku někdy z druhé poloviny 18. století, podle rukopisu soudě. Na třetím nečíslovaném, ale také původním listu papíru, je obsah knihy sepsaný podle jednotlivých obcí s čísly fólií, na kterých začíná daná obec. Rukopis tohoto zápisu zjevně pochází z poloviny 19. století. Následují číslované listy (folia), přičemž na prvním je titul, úvodní strana, která mluví o vzniku register. Na dalším fol. 2 už začínají zápisy pro Čachrov (titulní list s nápisem „Město Čachrovo“). Zcela na konci knihy, za všemi záznamy, je evidenční zápis, který v květnu 1850 učinili tehdejší majitelé statku bratři Emanuel a Petr Kordikovi. Kniha se tehdy stala archivní záležitostí, protože ji nahradily novější pozemkové knihy, po zrušení poddanství samozřejmě už bez feudálních povinností. Zápis je doplněn červenou kulatou pečetí (na všítné červené niti) s nápisem na okraji, z něhož lze přečíst jen „Czachrauer“ a s centrálním štítem, na němž jsou tři klasy a nad štítem jednoduchý baldachýn. Lze předpokládat, že to je dobová pečeť čachrovského statku, kterou používali Kordikovi.

Kniha byla založena v češtině a psána českou novogotickou kurzívou, některé mladší zápisy (z konce 17. a z 18. století) jsou však psány německy. Latinská slova jsou psána vesměs humanistickým písmem. Nadpisy s názvy vesnic a jednotlivých usedlostí jsou psány frakturou. Původní zápisy z doby vzniku knihy jsou všechny psány velice pěkným,

vypsáným, českým novogotickým písmem, s kreslenými, velmi kaligrafickými nadpisy, přičemž u některých si písař neodpustil i drobné malůvky (v písmenech O a U lidské obličej).¹² Vlastní text první písařské ruky je převážně polokurzivní. Druhá písařská ruka (z 40. až 50. let 17. století) je spíše kurzivní, zápisy pozdější, třetí rukou a dalšími rukami (identifikováno jich bylo celkem šest, kromě rukou, které psaly zápisy a registraturní poznámky na začátku a konci knihy) jsou už velmi kurzivní, často značně nečitelné.¹³ Čeština textů z 30. až 50. let 17. století je pěkná a srozumitelná. Některé německé texty z 18. století jsou psány velmi krkolomně, s řadou chyb, je možné, že písař nebyl zcela bilingvní.

V knize je zapsáno celkem 118 usedlostí (z toho u 31 z nich se jedná o tentýž grunt, jen s jiným majitelem). Mezi jednotlivými zápisy je vynechána vesměs jedna strana, aby byl prostor na pozdější zápisy.

U většiny zápisů se objevují různé peněžní částky. Jde výhradně o údaje v kopách míšeňských a groších, případně v zlatých a krejcarech.

Purkrechtní registra zaznamenávají majetkové změny u jednotlivých usedlostí, protože vrchnost jimi disponovala v případě odúmrti či když byly opuštěny a mohla je přenechávat za příslušnou platbu jiným poddaným.

Jen u menšiny gruntů v námi sledovaných registrech následují jiné, mladší zápisy než ty, co byly zapsány v roce vzniku prvních register, tedy v roce 1637. Je možné předpokládat, že Šofmanové z Hemrlesu, kteří vlastnili panství až do roku 1685, vedli ještě jiné knihy, urbáře robot či podobně, protože v této první knize je o robotních a dalších poddanských povinnostech jen několik zmínek, a to výhradně u mladších zápisů z doby vlády Fruweinů z Podolí a Horů z Ocelovic. Podíváme-li se ale na druhou knihu purkrechtní z let 1670 až 1804, je vidět, že tato už sloužila nejen jako pozemková kniha, ale též jako urbář a také kniha dluhů. Z titulního listu námi zkoumaných register sice vyplývá, že to měla být první takováto pozemková kniha na panství vedená, ale z některých zmínek v jednotlivých zápisech vyplývá, že vrchnost měla i nějaké jiné písemné prameny k historii držby jednotlivých gruntů, a to až ke konci předchozího 16. století.

Práce je doplněna rejstříkem, který má sloužit jednak k lepší orientaci a snazšímu vyhledávání, ale také může být využit v oblasti genealogické. Purkrechtní registra mají velký význam pro genealogické bádání jednak souběžně s matrikami, ale také je nahrazují v období, kdy matriky v dané lokalitě nebyly vedeny.¹⁴ Poskytují související informace o životě obyvatelstva v dané oblasti, o vývoji rodin, jejich společenských a hospodářských poměrech a rozsahu majetku. Spojením dalších pramenů, jako jsou katastrální operáty tereziánské a josefské, novější čachrovské pozemkové knihy, ale i čachrovské matriky, by bylo možné rekonstruovat historii zdejšího osídlení za posledních přibližně 400 let.

Stejně jako v případě řady jiných purkrechtních register, i tato pozemková kniha byla vedena systémem vložkových zápisů. Tedy, že každá lokalita byla uvedena zvláštním listem s názvem obce, od Čachrova až po Čeletice, a následovaly pak zápisy pro každý grunt na jednom listu, a to ve velmi stručných formulacích.¹⁵ Tedy informace o datu smluvního ujednání, smluvních stranách, smluvní ceně, o hodnotách závdavku a výši vejrunkových splátek. V čachrovské knize se také často objevují výše zbývajících pohledávek, jména věřitelů a oprávněných dědiců.

Podobně jako např. ve svojanovských purkrechtních registrech, či urbářích dochovaných v okolí Čachrova (Opálka aj.), předchází vlastnímu zápisu název gruntu. Ten byl vždy zvýrazněn tím, že byl napsán velmi kaligrafickou frakturou. Grunty nejsou v knize označeny čísly, v edici ponechávám pouze foliaci podle originálu, jmenný rejstřík pak pomáhá vyhledat příslušný grunt či osobu.

První purkrechtní registra jsou i přes skromnost svých zápisů jedinečným pramenem pro dějiny Čachrova a Čachrovska. Z hlediska historie osídlení, toponomastiky, onomastiky, právních vztahů i každodenního života přinášejí opravdu klíčové, zajímavé informace. A to i proto, že se jedná o skutečně nejstarší dochovaný dokument věnující se poddaným čachrovského panství v první polovině 17. století, nicméně s přesahy, řídkými zmínkami i k starší době, kdy panství před rokem 1612 ještě patřilo Rendlům z Úšavy.

Jak již bylo výše řečeno, registra vznikla v říjnu 1637, kdy si Vilém Protiva Šofman z Hemrlesu nechal udělat podrobný soupis gruntů na celém panství. Zápisy jsou si dosti podobné – říkají, že tehdy a tehdy podle „*zpráv lidských*“ (tedy z ústní tradice), výjimečně podle „*register panských*“ (což naznačuje, že přeci jen nějaká evidence poddanského majetku existovala) ten a ten získal svůj grunt za určitou sumu. Následuje informace, kolik již tehdy zaplatil, kolik má dluhu, případně zda něco nedluží do „*důchodů Pána*“.

Zápisy mají většinou velmi jednoduchou a stručnou formu: „*Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil, se vším k němu od starodávna příslušenstvím, Ondřej Krejčí od J.(eho) M.(ilosti) Pána za sumu 18 kop míšeňských. A to v létu 1621 a vyplatil až do léta svrchu psaného peněz gruntovních 9 kop, vzaty do důchodův J. M. Zůstává doplatiti 9 kop, kteréž ročně po 1 kopě 30 groších klásti má, náleží též do důchodův J. M. Pána*“.¹⁶ U mnoha zápisů ale chybí datace, protože kniha byla v zásadě celá založena v říjnu 1637 a nový či staronový stav jednotlivých gruntů byl automaticky přiřazen k datu 28. října t. r. Svědčí o tom řada zápisů jako např. tento: „*O tom gruntu vyhledáno z register J. M. Páně, že jest tu chalupu koupil, se vším k ní od starodávna příslušenstvím, Bárta Martinovic, v létu 1628, od J. M. Pána za sumu 12 kop míšeňských. Takové peníze ihned na hotově položil, jsou vzaty do důchodův J. M. Páně, a tak má grunt zaplacený a očištěný*“.¹⁷

Důvody majetkových změn v držbě gruntů tak, jak jsou popsány ve zkoumané knize, lze v zásadě rozdělit na několik základních kategorií. Na prvním místě to bylo dědictví, následovala koupě mezi poddanými, přiřazení se na grunt, výměna nemovitostí, koupě od vrchnosti či dar od vrchnosti (šlo buď o pusté, opuštěné, či zadlužené grunty). Také zběhnutí z gruntu je v knize zaznamenáno ve vícero případech.¹⁸ Jeden grunt ve vesnici Jesení, tzv. Mottlovský, byl opuštěn dokonce dvakrát za sebou.¹⁹ Z několika zápisů z 18. století také vyplývá, že někteří svobodní lidé z Královského hvozdu přijali poddanství čachrovského panství se všemi z toho vyplývajícími povinnostmi a závazky, jen aby zde mohli získat grunt.²⁰

Nejčastější formulací v purkrechtní knize čachrovské je: „*o tom gruntu ze zpráv lidských vyhledáno, že jest jej...* A následuje charakteristika vztahu majitele, držitele ke gruntu: „*jej ujal, koupil, vyfremarčil (vyměnil), jest se přiženil*“ atd. „*před dávnými časy... před mnoha lety*“. Je zjevné, že na podzim 1637, kdy si Šofman z Hemrlesu chtěl učinit přehled o majetkové držbě svých poddaných, musel se on i jeho lidé především spolehnout v podstatě na ústní tradici a paměť místních lidí. Proto se také tak často vyskytuje formulace: „*... vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej /grunt/ koupil, za sumu... a takové peníze, komu náležely, zaplatil...*“ Jen poměrně

zřídka se objevují konkrétnější data z doby před zavedením register, např. „...o tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Vít Šimůnek v létu 1602 od Petra Komárka...“.²¹

Zcela výjimečně se objevuje záznam, že „...o tom gruntu vyhledáno z cedulí řezaných, že jest jej koupil...“.²² „Cedule řezané“, byl specifický právní instrument své doby. Při dvoustranných smlouvách se v té době běžně psala smlouva ve dvou stejnopisech na jediný kus pergamentu či papíru, který byl přestřižen uprostřed vepsané věty nebo slova mezi oběma texty; pravost listiny se pak zjišťovala přiložením zástřihu k sobě.

Ve zkoumané knize jsou všechny finanční údaje v míšeňských kopách (1 ss, což bylo 60 grošů) a ve zlatých rýnských a krejcarech. V zápisech se často objevují výrazy jako závdavek a vejrunk/y, tedy něco jako záloha a splátka/y. Někdy se závdavek nedával a objevovalo se náhradní plnění, tedy započtení jiného nároku na závdavek, tedy tzv. „porážení“, „srážení“, „porážení na díl svůj“. Např. „...o tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal, se vším příslušenstvím, Ondřej, syn otce svého Mikuláše Praple starého, za sumu 40 kop. Z týchž peněz otci svému za živobyť 10 kop a na díl svůj porazil sobě 10 kop. Matějovi, bratru svému, dal 10 kop a Kryštofovi 10 kop. A tak má grunt zaplacený.“²³ Tedy Ondřej Praple převzal v Četelicích otcovský grunt, který byl ohodnocen na 40 kop. Odečetl si z té sumy hned 10 kop jako podíl na výživu žijícího otce, dále svůj vlastní podíl 10 kop a bratrům Matějovi a Kryštofovi vyplatil po 10 kopách. Tím byla celá záležitost z hlediska práva a nároků sourozenců a otce vyřešena. Byly ovšem i jiné způsoby jak „porážet“, tedy umořovat dluh. Např. „...sestře své veselí učinil...“²⁴ či „od díla všelijakého kolářského na porážku dluhu...“²⁵

Většinou ale byly vejrunky jasně určeny „...zůstává doplatiti 6 kop, náleží do důchodu (vrchnostenských, pozn. JK), kteréž ročně po 2 kopách klásti má.“²⁶ Někdy, ale zřídka, se objevuje i konkrétní termín, kdy mají být vejrunky spláceny, kladeny: „při svatém Havlu po 2 kopách do důchodu... skládati a odvozovati povinen bude...“²⁷

Zápisy v purkrechtní knize dávají určitý vhled do situace konkrétních hospodářů i do jejich právních a rodinných poměrů. Objevují se prominutí splátek, přidělení kusu vrchnostenské louky či pole (do konce života) hospodáři, který měl málo polností nebo který převzal pustý grunt, a další specifické situace. Vejrunky z gruntů se nejdříve vyplácely vrchnosti (pokud uplatňovala nějaký nárok kvůli na gruntu váznoucím dluhům), následně dědicům prvního hospodáře, tedy většinou původního majitele, a teprve až pak dědicům nového hospodáře.

Velmi důležitou roli hrál v převodech držby nemovitostí sociální aspekt, tedy mimo nároků potomků, dalších oprávněných osob, případně sirotků původního majitele, zájem o zabezpečení přestárých rodinných příslušníků. V čachrovských zápisech jde většinou o vdovy po původních hospodářích, ale někdy i o oba manžele: „...1653 takový grunt máje sobě Matěj Blecha zaplacený... dobrovolně odevzdal... Václavovi Matějovic, a to na takový způsob, aby téhož Matěje Blechu a Dorotu, manželku jeho, do smrti dochoval.“²⁸

V zápisech se několikrát projevuje i uplatňování vrchnostenské jurisdikce. Nejde jen o rozhodnutí o odnětí gruntu, z něhož někdo zběhl nebo byl pustý, zadlužený či nedbale spravovaný. Velký grunt Šebestovský, později Kantorovský, v době berní ruly grunt Kryštofa Krabicha, se stal předmětem častých sporů mezi držitelem gruntu (na který se přiznal, když si vzal vdovu po Jiřikovi Kantorovi) a jeho nevlastním synem Nikodýmem Kantorem. Až musela zakročit přímo vrchnost: „... byvše nejednou mezi Nikodýmem Kantorem /synem nebožtíka Jiříka Kantora/, po smrti nebožky Doroty máteře své a Kryštofem Kreibichem manželem dotčené

máteře jeho velký svár a častý rozbroj, jsem já Pan Jiří Bohuslav Šoffman z Hemrlesu, dědičná vrchnost jejich, porovnal a pod pokutou buď na těle, neb na jmění jejich (dle velikosti přestoupení a provinění) kdoli koliv víceji v při té, aneb jináč k sváru a nepřátelství příčinu podal, a obzvláštně kdyby na druhého sáhl, neb jej bil. Příště i neprominutelně ztrestání byti ustanovil...“.²⁹

Když byly všechny dluhy a pohledávky z nějakého gruntu zaplacený, zápisy končí ustálenou formulací „... a tak má grunt zaplacený a očištěný...“.

Z hlediska celkového ocenění gruntů lze říci, že tyto údaje se až na několik výjimek nacházejí ve všech zápisech purkrechtní knihy a někdy se opakují u jednoho gruntu vícekrát, když grunt převzal jiný člověk. Prakticky vždy jde o ocenění gruntu jako celku „se vším jeho příslušenstvím“. Nejvíce byly grundy oceněny v hodnotě mezi 20–29 kopami míšeňských grošů (25 případů), mezi 10–19 kopami (18 případů), mezi 30–39 kopami (15), 40–49 kopami (8), 50–59 kopami (6), 60–69 kopami (9), 70–79 (3), následovaly 2 grundy ohodnocené na 80 kop, 4 na 90 kop, 5 na 100 kop, 1 na 112, 1 na 120 a 1 na 130 kop.³⁰ Naopak dva grundy byly oceněny v hodnotě jen 9 kop a „nejlevnější“ byl grunt Václava Bártovic z Čachrova, pouhých 8 kop míšeňských.³¹ Dlužno říci, že porovnání cen těchto gruntů z purkrechtní knihy s údaji v berní rule odpovídá takovým ohodnocením, tj. grundy „šacované“ v první polovině 17. století v sumě nad 40 kop patřily sedlákům, ty levnější chalupníkům a domkářům (zahradníkům).

Je dobře známo, že v první polovině 17. století nebyla v českých zemích ještě zdaleka ustálená příjmení, zvláště pak ne na českém venkově. Bylo zcela běžné, že majitelé nosili svá „druhá“ příjmení po rodném gruntu, jak to dodnes můžeme pozorovat i na Čachrovsku a jeho okolí. Stejně tak běžné bylo, že muž přiznivší se ke gruntu nesl následně jméno gruntu, byť měl předtím jiné příjmení.

Např. v roce 1634 se jistý Jiřík přiznivší ke Kateřině, vdově po Bartolomějovi Matoušovic, do Jesení. Nadále byl už jmenován jako Jiřík Matoušovic.³² V Kunkovicích byl grunt zvaný Šebestovský. V době vzniku register ho držel Tomáš Šebesta, ten zemřel v roce 1652 a gruntu se ujal syn Adam, kterému se nadále říkalo Adam Tomášek (tedy syn Tomáše) a gruntu pak grunt Tomáškovský.³³

Někdy příjmení vznikalo na základě povolání (Tesař, Sládek, Pekař apod.), někdy byl znám jeden člověk i pod dvěma příjmeními (např. Václav Bastl, zvaný i Václav Čachrovský či Jakub Lochner, zvaný i Starý). Zajímavý je i fakt, že zápisy jmen nesou jasné znaky typického západočeského nářečí (Bártojc, Kojzarojc, Šebestojc atd.). Také je ze zápisů velmi zřejmé, že až do počátku 18. století na čachrovském statku dominovala čeština, a to i v případě obcí, které byly později čistě nebo takřka čistě německé (Bradné, Jesení).

Ukazuje se jasně, že purkrechtní registra jsou důležitým pramenem pro studium dějin obyvatelstva v 16. až 18. století v českých zemích, a to ve všech ohledech, jak pro studium sociálních poměrů ve vesnicích, ale i pro oblast práva a hospodářských dějin. Zajímavé jsou i z pohledu jazykové stránky.

Ediční poznámka

Čachrovská purkrechtní registra jsou dále uváděna v plném znění a při přepisu jsou uplatněna klasická transkripční pravidla pro vydávání novověkých pramenů.³⁴

Příklad rozdílu mezi transliterací a transkripcí můžeme demonstrovat například na tomto zápisu o gruntu Jana Linharta z obce Bradné:³⁵

„Grunt Jana Lynhartka. Otom Gruntu Wyhledano ZSprav Lydskych Zie gest gey koupil Sewssym kněmu odStarodawna przislussenstwim Jan Lynhart od Basttle za Summu 70 SS miss: Atakowe peníze přřed mnoha lethy gemu Sczela a zauplna odwedl a zaplatil, Atak ma Grunth zaplaczenny a Oczyssteny.“

„Grunt Jana Linhartka. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím Jan Linhart od Bastle za sumu 70 kop míšeňských. A takové peníze před mnoha lety jemu zcela a zouplna odvedl a zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.“

Původní čísla fólií jsou uvedena před každým zápisem, a to kurzívou (f. 42r – čtyřicáté druhé zpředu, f. 4v – čtvrté folium zezadu). Zápisy jdou za sebou tak, jak jsou v originále. Nadpisy jsou zvýrazněny tučně. Opakující se zkratky jsou rozepisovány jen napoprvé, např. J(eho) M(ilost), další, jako např. měnové jednotky, vždy. Ss. m. – kopy míšeňské, ss. – kopy, g. – groše, fr. – zlaté, x – krejcary. Německé texty jsou na rozdíl od českých textů transliterovány, také proto, aby byl přiblížen tehdejší jazykový úzus v němčině v dané oblasti. Nejasné, nečitelné či poškozené texty v češtině i v němčině jsou označovány tečkami v hranatých závorkách /... /.

Místní, vlastní jména, křestní jména i příjmení jsou rozepisována podle dnešního úzu, s jasným ohledem na specifický místní dialekt. Podle běžných norem pro přepis historických pramenů jsou upravena velká písmena, psaní i/y, g/y (psáno jako j), psaní w jako v, au jako ou, psaní spřežek (cz jako c, cz jako č, rz jako ř, ss jako š). Vypouštěna je redundantní hláska h (leth – let, grunth – grunt), interpunkce je přiblížena dnešnímu úzu, také pro lepší porozumění textu. Čísla jsou dle originálu, data taktéž.

Edice

Lit. A Der erste Quatern genannt³⁶
Blattzeigen³⁷

I. Czachrau	fol.	2
II. Birkau		53
III. Gesen		78
IV. Broden		105
V. Kunkowitz		131
VI. Dobrzemnielicz		145
VII. Chotieschow		158
VIII. Radwanitz		163
IX. Czastonitz		172
X. Czeletitz		185

f. 1r

Léta Páně 1637, 27. dne Octobris založeny tyto registry purkrechtní. Od J(eho) M(ilosti) urozeného a statečného rytíře Pana Viléma Protivy Šofmana z Hemrlesu, jakožto pána statku čachrovského, březského a kunkovského. Pro zapisování gruntů lidí všech osedlých a poddaných J. M. Pána, kterýchž na témž panství J. M. Pána jsou, jak své grundy koupili, zaplatili neb dostali aneb co ještě platiti mají a komu náležejí takové peníze. To vše tuto dále, co se koliv ze zpráv lidských vyhledalo, poněvadž nikdy prve takových knih purkrechtních na témž panství nebylo, vše v zapsání uvedeno jest i dále jiná léta při každém bohdá soudu držaném každoročně vpisovati bude.

f. 2r

Město Čachrovo

f. 3r

Grunt Bartoloměje Švugra

Léta Páně 1637, 27. dne Octobris. O tom gruntu vynašlo se ze zpráv lidských, že týž grunt od Matěje Švugra starého byl koupen před mnoha lety a tomu, komuž náleželo, zaplacen a synové dva téhož n(ebožtíka) Matěje před J. M. pánem se přiznali, že jsou od otce svého spravedlivě poděleni a grunt ten Bartolomějovi synu, že jest zaplacený postoupen a tak zůstává zaplaceným a očištěným.³⁸

f. 4r

Grunt Matěje Ouzbalda

Léta Páně 1650 z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt kantorovský s dědinami, loukami, také jakž jemu vykázano jest, a se vynachází v sumě 24 kop, v kterýžto šacuňk³⁹ vstoupil Matěj Ouzbaldt a takto platiti se zavázal, předně závdavek ihned při sv. Havlu 6 kop, ostatní

pak do vyplacení dotčené sumy, každoročně při sv. Havlu po 3 kopách do důchodu J. M. Pána skládati a odvozovati povinen bude.

V létu 1651 závdavku jako i první termín J. M. pánu odved 9 kop.⁴⁰

f. 5r

Grunt Jana Šetlíka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest vedle prošacovaný předešlé vrchnosti. Ujal ten grunt po nebožtíkovi Janovi Šetlíkovi Jakub Popelář za sumu 40 kop míšeňských a takové peníze všechny zcela a zouplna sirotkům N. Jana Šetlíka vyplatil, a tak měl grunt zaplacený. I majíce týž Jakub Popelář dva syny, z téhož gruntu Adamovi, synu svému, vydal podíl vedle možnosti a druhému Janovi synu staršímu týž grunt zcela a zouplna postoupil se vším k němu příslušenstvím na ten způsob, aby mu z téhož gruntu jakožto otci svému na vyživení s manželkou jeho vyplatil 20 kop, kterýžto Jan Šetlík otci svému takových 20 kop míšeňských zcela a zouplna odvedl a on je k sobě přijal, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

N. B. Ten kousek při dvoře jeho nad trávníky panskými, který od J. M. Fojtl Švec užíval, jest Janovi Šetlíkovi k jeho živnosti dán.⁴¹

f. 7r

Grunt Václava Čachrovského

Nyní syn jeho mladší Václav Bastl

Léta Páně 1637. 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej Matěj Bastl vyfrejmarčil za chalupu slove bastlovskou, kterouž před lety koupil za 25 kop míšeňských. Víceji k té chalupě přidal na týž grunt peněz 33 kop míšeňských. A tak byl grunt zaplacený. Po smrti pak otce svého ujal ten grunt Václav syn mladší v též sumě a Kateřině sestře své veselí učinil⁴² a výpravu náležitou odevzdal a bratru svému staršímu Vilímovi vydati má 26 kop 30 krejcarů, kteréž ročně po 3 kopách klásti má, že pak týž bratr jeho od mnoha let na vojně jest, kterýž pryč dávno z gruntu utekl, pokud se navrátí a milosti při J. M. Pánu vyhledávati bude, spravedlivosti své dostáti a užití moci bude, a pakliže se nenavrátí taková spravedlivost do důchodův J. M. Páně připadne.⁴³

Léta Páně 1653. Při drženém počtu vše se zanechává, tak jak se vejš nadpisuje.

f. 9r

Grunt Václava Fejcíka⁴⁴

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest týž grunt Václav Fejcík koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím od Matěje Blechy v létu 1608 za sumu 19 kop míšeňských, kteréžto peníze témuž Matějovi Blechovi po dvakráte položil a zaplatil, a tak má grunt očištěný a zaplacený.⁴⁵

Grunt Víta Holýho

Léta Páně 1657 dne 7. Januarii dle poručení J. M. Pána jakožto vrchnosti dědičné jest prošacován grunt Václava Fejcíka za sumu 15 zl. V kterýžto trh vstoupil Vít Holýho a v té sumě jej ujal a každoročně při Hromnicích po 3 zlatých do vyplacení to sumy skládati povinován bude.

f. 11r

Grunt Václava Jírovic

Václav Jírovic, syn jeho v držení zůstává.

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil před mnoha lety Jiřík Hauzbult⁴⁶ od Štoukara za summu 19 kop míšeňských a jemu jej před mnoha lety zaplatil. I majíce týž Jiřík Hauzbult čtyři syny a jednu dceru, i odbyl z té živnosti dílem otcovským dva syny své a dceru. Po smrti pak své na též živnosti zanechal dva syny Václava a Matěje. V létu 1637 ujal tu živnost Václav syn starší a z ní má vyplatiti Matějovi bratru svému podílu 18 kop míšeňských, kteréžto peníze ročně po 2 kopách klásti má.

Léta Páně 1653. Stala se námluva před J. M. Pánem, mezi Václavem a Matějem bratří vlastními, že jest Václav povinovat, na dotčenou sumu dodati Matějovi bratru svému šest kop, kteréžto začnouce toho léta při svatodušních svátcích po 3 kopách až do vyplacení takové sumy totiž v roce náležitě složit a zaplatiti. Kdežto dne 4. Junii první termín při přítomnosti J. M. Pána 3 kopy složené jsou.

Grunt Adama Tomáška

Léta Páně 1657 dne 7. Januarii z poručení J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné, prošacován jest grunt po smrti nebožtíka Václava Jírovic k jeho sirotkům za sumu 21 zl(atých), v kterýžto trh vstoupil Adam Tomášek, a jej v té sumě ujal. I poněvadž Matějovi Ouzbaldovi bratru svému 3 kopy odvésti povinován byl, takové z té sumy jemu se složití mají. Ostatní pak každoročně při Hromnicích po 3 zlatých takové Anně vdově a sirotkům pozůstalým přináležeti budou.⁴⁷

f. 13r

Grunt Ondřeje Kováře

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Kašpar Kovář před mnoha lety za sumu 18 kop míšeňských. Takové peníze komu náležely, odvedl a zaplatil. A takový grunt v létu 1630 Ondřejovi synu svému postoupil na ten a takový způsob, aby otcе svého již věkem sešlého náležitě smrti dochoval, když to učiní, bude míti grunt zaplacený.

Grunt Jakuba Komárka

Léta Páně 1653 v pondělí den svatého Fabiána Šebestiána, tj. 20. Januarii, z poručení J. M. Pána prošacována jest chalupa po nebožtíkovi Ondřeji Kováři čachrovským k ruce sirotkům pozůstalým, i tím co k tomu přináleží, a vykázáno jest v sumu 30 kop míšeňských. V kterýžto šacuňk vstoupil Jakub Komárek a takto platiti se zavázal, předně vykazuje pár volů 25 zlatých, ostatní pak počínajíce při svatém Havlu léta 1654 každého ročně po 2 kopách až do vyplacení té sumy skládati povinovat bude. Víceji k též chalupě dědina⁴⁸ k svatému Vítu jdouce, od cesty až do Šetlíkového při popluzí panským ležící, do smrti jeho k užívání od J. M. Pána nechána jest po smrti J. M. Pánu zase připadnouti má.

Léta 1670, 9. dne Juní, v pondělí po Téle Božím, prošacována jest chalupa Jakuba Komárka, kterou on nemoha pro sešlost věku svého již hospodařiti, dobrovolně prodal za 31 zlatých 30 kr., v kterýžto šacunk jest vstoupil Václav Janečkovice ze vsi Dobřemělic, a platí takto – závdavku na hotově složil 15 zlatých 30 krejcarů, ostatní na termíny každoročně, začnouc

při tomto nejprve příštím svatým Karlu, po 4 zl. platiti a před vrchností skládati má. A takhle bude míti ten grunt zaplacený očištěný.⁴⁹

f. 15r

Grunt Martina Mikolášovic

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest se přizienil Martin Mikolášovic k Anně dceři nebožtíka Víta Mikoláška a ujal ten od sirotků grunt za sumu 24 kop míšeňských. I porazil sobě na díl Anny, manželky své, v závdavku 12 kop míšeňských a Adamovi bratru jejímu vyplatil 12 kop míšeňských a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁵⁰

f. 17r

Grunt Adama Šetlíka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Václav Zikmundovic od Jana Švugra před mnoha lety za 50 kop míšeňských a jej před mnoha lety zaplatil. V létu 1637 po smrti Václava Zikmunda přizienil se Adam Šetlík k Mandeleně manželce téhož nebožtíka Václava a ujal ten grunt s povolením J. M. Páně za sumu 24 kop míšeňských závdavku sobě porazil na díl manželky své 6 kop. Zůstává doplatiti 18 kop míšeňských kteréž náležejí sirotkům nebožtíka Václava Zikmunda, Jiříkovi, Janovi a Kateřině, jež ročně po 3 kopách 30 groších klásti má.⁵¹

Grunt Daniela Žateckýho

Léta Páně 1656, dne 1. Augusti z poručení J. M. Pána prošacována jest chalupa po nebožtíkovi Janovi Červenkovi i s tím, co k tomu přináleží a vykázáno jest v sumu dvacetjednom zlatým. V kterýžto šacuňk vstoupil Pavel Žatecký. A takto platiti se zavázal, předně závdavku jak se na týž grunt dá 3 zlaté. Potomně při novým létě 1657 vejrunku prvního 3 zlaté a tak každoročně až do vyplacení té sumy skládati povinovat bude. Vejrunku⁵² 3 zlaté složil a náležitě odvedl.⁵³

f. 19r

Grunt Václava Petrovic

Ondřej syn jeho v držení zůstává.⁵⁴

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských že jest jej koupil před mnoha lety Petr Starý a tomu, komu náleželo, zaplatil a synu svému Václavovi před 20 lety zaplacený odevzdal a postoupil, a tak má grunt zaplacený.

f. 21r

Grunt Jana Šice

Tomáš Šic v držení zůstává

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest byl koupen od Jana Šice a před mnoha lety komu náleželo, zaplacen. Po smrti pak nebožtíka Jana Šice přizienil se Tomáš Šic Kateřině manželce nebožtíka a ujal ten grunt s povolením vrchnosti vedle prošacovaný za sumu 40 kop míšeňských. Závdavku sobě porazil na díl manželky své 10 kop míšeňských, zůstává doplatiti 30 kop míšeňských. Ty náležejí sirotkům nebožtíka Jana Šice, Anně, Marianě a Kateřině, kteréž ročně po 3 kopách klásti bude.

Takovou sumu až do 10 kop komu náleželo, odvedl a zaplatil, takových pak 10 kop do důchodu J. M. Pána začínajícího při Hromnicích léta 1657 po 3 kopách skládati a odvozovati povinovat bude.

Léta 1666 dne 20. Juli týž grunt Šicovský nechán jest Jírovi synu Jana Koláře ze vsi Jesení. Ujal jej vedle prosazování, ale z obzvláštní milosti své vrchnosti toliko za 40 kop míšeňských k tomu všemu jest mu na nově osedlý 20 kop míšeňských darováno a 20 kop míšeňských při každém svatém Jiří po 2 kopách míšeňských až do zaplacení vyrazení téhož gruntu do důchodu panského odváděti povinen bude. Sirotci po nebožtíkovi Šicovi přitom nic nemají, nýbrž co ještě namále od /.../ jakých dle tuto přivtěleného rejstříku zůstalo, to matka jejich sobě přijmouce ve svém opatrování a užívání má.⁵⁵

Anno 1670, dne 17. Octobris poraženo mu od díla všelijakého kolářského na porážku dluhu, totiž dva zlatý a tři krejcarey.

Již nadepsaný grunt odňat jest zase jemu, protože on dobře nehospodařil ani neplatil, nýbrž jej spustil. Darován jest ode mě, Matějovi Červenkovu, naproti tomu odstoupil zase vrchnosti chalupu svou, slove červenkovskou. Anno 1671.

f. 23r

Grunt Jandy Švugra⁵⁶

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest týž grunt koupil od Václava Rozýna Valenta za sumu 27 kop míšeňských. Závdavku složil ihned 7 kop, kteréž Rozýn k sobě přijal a více až do smrti neplatil nic. Po smrti téhož Valenty vedle prošacování sousedů čachrovských ujal ten grunt Janda Švukr od sirotkův za sumu 27 kop míšeňských a vykladl až do leta 1637 peněz gruntovních 20 kop, kteréž Václav Rozýn k sobě přijal, zůstává doplatiti 7 kop. Ty náleží sirotkům nebožtíka Valenty takové peníze všechny v létu 1638 na den svatého Jiří složití má.

Grunt Jana Kantora

Léta Páně 1653. Takový grunt Janda Švukr postoupil dobrovolně Janovi Kantorovi synu svému, tak, jakž sám v držení zůstával, jest odevzdal. Kterémužto gruntu jest mu necháno od J. M. Pána něco dědin a luk, tak jakž sobě vše vykázáno má v sumě 60 zlatých kteréžto zcela zouplna odvedl a zaplatil. Mimo gruntovních peněz 7 kop kteréžto do důchodu J. M. Pána složití povinovat jest.⁵⁷

f. 25r

Grunt Havla Pekaře

O tom gruntu vyhledáno že jest jej koupil v létu 1620 Havel Pekař od Jana Hoffmana za sumu 112 kop míšeňských a ji hotovými penězi zaplatil, kteréž Jan Hoffman k sobě přijal. Víceji k témuž gruntu s povolením J. M. Páně Havel Pekař přikoupil dědiny a louky všechny od chalupy, slove kantorovské, za sumu 46 zlatých, kteréžto peníze pojednou složil a Jíra Kantor je k sobě přijal. Takové dědiny a louky jsou obráceny a připojeny gruntu Havla Pekaře, kteréž již vždycky při tom gruntu zůstávati budou, a tak má grunt i ty dědiny zaplacený a očištěný.

Grunt Jiříka Vorla

Léta Páně 1651, dne 2. Aprilis. Havel Pekař prodal jest vejšdotčený grunt s povolením J. M. Pána Jiříkovi Vorlovi, též řemesla pekařského, se vším k němu příslušenstvím, také

i s dědinami lukami, tak jak v držení toho on zůstával za 100 kop míšeňských. Mimo jeden kus pole po 2 stryších a zahradu, do smrti své k užívání jest vymínil, však po smrti jeho zase k tý chalupě přijíti má. Kterýžto ihned při svatém Jiří, Havlovi závdavku složil a odvedl 20 kop. Ostatních pak 80 kop míšeňských dluhu do důchodu J. M. Pána každoročně při svatém Havlu po 10 kopách až do zaplacení té sumy skládati a odvozovati povinovat jest.⁵⁸ Za rok 1652 a za rok 1653 odved dvojí vejrunk... 20 kop.

f. 27r

Grunt Doroty Hubičkovy

Jakub, syn Doroty, v držení zůstává.

Léta Páně 1637. 28 dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Václav Hubička od Tomáše Truhláře za sumu 28 kop 30 krejcarů i vyplatil až do léta 1620 peněz 23 kop 30 krejcarů. Zůstal doplatiti 5 kop náležely témuž, a poněvadž týž grunt Tomáš Truhlář pryč z gruntu zběhl a utekl, takových pět kop do důchodův J. M. Páně připadly. Že pak Dorota vdova pozůstala po nebožtíkovi Václavovi snažně za to J. M. Pána a splacení žádala, tak že z lásky milostivé a veliké prosby její takových 5 kop od J. M. Pána jí odpuštěno a darováno, a tak zůstává v zaplaceném, spolu se synem Jakubem a Kateřinou dcerou.⁵⁹

f. 29r

Grunt Václava Rejčka⁶⁰

Léta Páně 1637. 28 dne Octobris koupil ten grunt Václav Rejčka od Anny, vdovy a sirotkův pozůstalých po nebožtíkovi Pavlovi Rejčkovi za sumu 30 kop míšeňských. V závdavku odevzdal jim chalupu svou, slove Bartovskou, za 8 kop míšeňských. Zůstává doplatiti 22 kop. Poněvadž nebožtík Pavel Rejčka nemálo ale mnoho dluhů do důchodův J. M. Páně zůstal dlužen, kteréž se z týchž peněz platiti budou, co pak po zaplacení dluhů J. M. Páně zůstane, to Anně vdově syny jejími zůstávati bude, kteréž ročně po 2 kopách klásti se mají.

Grunt Václava Voráče

Léta Páně 1653. Z poručení J. M. Pána prošacovanej jest grunt po nebožtíkovi Václavovi Rejčkovi, s tím co k tomu přináleží a vykázáno jest ve sumě 24 kop. V kterýžto šacunk vstoupil Václav Voráč a každoročně do důchodu J. M. Pána po 2 kopy do vyplacení té sumy skládati a odvozovati povinovat jest.⁶¹

f. 31r

Grunt Jana Bečky

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Jan Bečka od nějakého švece před mnoha lety za sumu 9 zlatých a takové peníze mu ihned odvedl a má grunt zaplacený. Léta Páně 1637 nemajíce týž Jan Bečka, k témuž gruntu svému žádných luk ani dědin J. M. Pan z lásky milostivé a žádosti jeho veliké ráčil jemu kus dědiny a kus louky k témuž gruntu jeho vlastnímu užívání odevzdati a připsati. Za kteroužto dědinu a louku bude povinen 6 kop míšeňských do důchodu J. M. Páně odevzdati a ročně po 1 kopě 30 krejcarech klásti, počínajíc v létu 1638 při soudě bohda držaném.⁶²

*f. 33r***Grunt Jakuba Petrovic**

Léta Páně 1637 28. dne Octobris. Vynašlo se ze zpráv lidských, že jest Bartl starý před mnoha lety jej koupil a komu náleželo, zaplatil. Po smrti téhož Partle jsouc on do důchodův J. M. Páně za živobytí svého nemálo ale mnoho dlužen, jakýž dluh jest připadl. Kterýžto grunt v létu svrchu psaném pustý J. M. Pán z lásky milostivé a za službu jeho věrnou ráčil Jakubovi Petrovýmú darovati, a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁶³

*f. 35r***Grunt Hendrycha Zedníka**

Léta Páně 1636 koupil ten grunt se vším k němu od starodávna příslušenstvím Hendrych Zedník z důchodův J. M. Páně za sumu 35 zlatých. Závadvku ihned položil 15 zlatých, vzatý do důchodu J. M. Páně. Zůstává doplatiti 20 zlatých, náleží do důchodův J. M. Páně, které ročně po 10 zlatých klásti má.⁶⁴

*f. 37r***Grunt Ondřeje Krejčího**

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím Ondřej Krejčí od J. M. Pána za sumu 18 kop míšeňských. A to v létu 1621 a vyplatil až do léta svrchu psaného peněz gruntovních 9 kop vzatý do důchodův J. M. Zůstává doplatiti 9 kop, kteréž ročně po 1 kopě 30 groších klásti má, náleží též do důchodův J. M. Pána.

Grunt Václava Anderly

Léta Páně 1650. Vejš dotčenému gruntu jest necháno od J. M. Pána dědina a louka ode mlejna zikmundovského za sumu 15 zlatých. Na kteroužto odvedl 3 zlaté. Ostatních 12 zlatých z lásky J. M. Pána jemu odpuštěno jsou. Tentoliko svrchu psaných 9 kop dle zapsání do důchodu J. M. Pána povinnovat bude.⁶⁵

*f. 39r***Grunt Václava Bártovic**

Léta Páně 1637. 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že týž Václav Rejčka na sobě ten grunt od matky a bratří svých v dílu svém postoupení v sumě 8 kop míšeňských, kterýž jest Václav Rejčka koupivší grunt Rejčkovský po otci jich jim náležející v závadvku tento grunt 8 kop míšeňských odevzdal a postoupil, a týž Václav Bártovic v dílu svém od matky a bratří jej přijal, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

Grunt Nikodýma Sládka

Léta Páně 1653, dne 15. Januarii. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že týž Nikodým Sládek koupil ten grunt od nebožtíka Václava Rejčka za sumu 6 zlatých za kterýžto ihned odvedl 4 zlaté. Ostatní zůstávají 2 zlaté sirotkům po něm pozůstalým, Janovi, Dorotě, Kateřině, kterýžto jim odvésti povinován jest.⁶⁶

f. 41r

Grunt Jiříka Kantora

Předešle Šebestovský při svatém Jiří v létu 1640. S dědinami, lukami a jiným vším od starodávna k ní příslušenstvím v sumě 70 zl(atých), v kterýžto šacunk jest vstoupil a jej ujal týž Jíra Kantor. Závadvku ihned dal 20 zlatých. Ostatní každoročně po 10 zlatých vejrunký skládati a odvozovati do důchodu panskýho má povinen jest.

Léta 1641 při času svatého Havla položil vejrunku 10 zl(atých).

Léta 1647 při času svatého Martina spoložil a zaplatil rozdílne Jíra Kantor. Čtyřicet zlatých.

Grunt Kryštofa Krajbicha

Léta Páně 1649. Při času svatém Jiří, z jisté vůle a poručení J. M. Pána po smrti Jiříka Kantora prošacován jest grunt a hospoda šebestovská v Čachrově, stavením, dvoru, obilím, se všemi svršky a nábytky, dědinami, lukami, dobře a náležitě na zimu i z jara osetými, lesy, porostlinami, s tím vším což od starodávna k témuž gruntu přináleželo, v sumu 120 kop míšeňských v kterýžto šacuňk vstoupil Kryštof Krajbich, když jest sobě Dorotu pozůstalou po nebožtíkovi Jiříkovi Kantorovi pozůstalou vdovu za manželku pojal, k sobě přijal a trhem tuž hospodu koupil, tak jak se nadpisuje s tím se vším k ní přináležejícím příslušenstvím. Kteroužto sumu takto níže psaným způsobem platiti má. Předně závadvku při vzetí téhož gruntu 20 kop, při času svatém Jiří léta 1650 též 20 kop a při času svatého Havla téhož léta 20 kop složeno býti má.

f. 41v

Kterýchžto 60 kop za dluh pivní J. M. Panu náležeti budou. Ostatních 60 kop Nikodýmovi, Kateřině, sirotkům pozůstalým a Dorotě máteři jejich manželce nebožtíka Jiříka Kantora se zanechává. Též každoročně po 10 kopách míšeňských až do vyplacení té vsí sumy, začnouc od svatého Jiří léta 1651 před J. M. Pánem skládati se mají.

Vejš dotčenejch 60 kop peněz pivních povinovaných zcela zouplna odvedle zaplatil.⁶⁷

Léta 1666 dne 19. Maii. Byvše nejednou mezi Nikodýmem Kantorem /synem nebožtíka Jiříka Kantora/, po smrti nebožky Doroty máteře své a Kryštofem Kreibichem manželem dotčené máteře jeho velký svár a častý rozbroj, jsem já Pan Jiří Bohuslav Šoffman z Hemrlesu dědičná vrchnost jejich porovnal a pod pokutou bud' na těle, neb na jmění jejich (dle velikosti přestoupení a provinění) kdoli koliv víceji v příčině té, aneb jináč k sváru a nepřátelství příčinu podal, a obzvláště kdyby na druhého sáhl, neb jej bil. Příště i neprominutelně ztrestání býti ustanovil, a poněvadž jistými důvody v těchto již strach se nachází, že Kryštof Kreybich týž grunt pořádně koupil na větším díle zaplatil, nemá se jemu v držení jeho žádná překážka činiti. Když níže psaný rest doplatí, ve všem grunt očištěný míti bude.

Jiří Bohuslav Š(ofman) z Hemrlesu

f. 42r

6. die Martii. A(nn)o 1667 porovnání jsou mezi sebou, takže týž Kryštof Nykodýmovi Kantorovi jeho podíl i všecko co na něm praetendýroval, svrchu psaného fatum, na hotovosti zaplatil a jej spokojil, v přítomnosti Jana Kantora, rychtáře čachrovského, Andrese Kantora a jiných přítomných lidí.

Anno 1674. Die 6. Julii. Jest týž grunt a hospoda čachrovská v jistých zadrželých dluzích od vrchnosti vzata, a naproti tomu, po smrti Kryštofa Krajbicha, manželce jeho Anně, kteráž sobě Matěje Starýho, rychtáře Pod lípou, syna za manžela pojala, grunt Víta Ševce ve vsi Jesení za dědičný a očištěný dán a postoupen. Dati ut supra.

f. 43r

Grunt Tomáše Vejbury

Z toho gruntu gest učiněna kovárna panská

f. 45r

Grunt Kolářovský nyní

V držení zůstává Jan Starý sládek

Léta Páně 1653. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že týž Jan Sládek před 20 lety od toho komu náležela, za 9 kop koupil, a ji zaplatil, a tak má grunt očištěný a zaplacený.⁶⁸

f. 46r

Grunt Jiříka Metličky

Léta Páně 1650. Od gruntu Tomáš Lískovic, jest díl od J. M. Pana odprodán a chalupa učiněna Jiříkovi Metličkovi, přitom louka, dědina co se vynachází a jemu vykázáno jest v sumě 20 zlatých závdavku složit povinován 5 zlatých, ostatní pak do vyplacení té sumy každoročně po 3 zlatých při svatém Havle skládati a odvozovati povinen bude. Kterýžto peníze J. M. Panu zcela zouplna odvedené jsou, a tak má grunt svůj očištěný a zaplacený.⁶⁹

f. 47r

Grunt Václava Šebesty

Nyní v držení zůstává Jíra Bucháč

Léta Páně 1650. Od vejš dotčeného gruntu, jest díl od J. M. Pana odprodán a chalupa učiněna Jiříkovi Bucháčovi, též s dědinou a loukou se vynacházející, tak jakž vykázáno jest, v sumě 20 zlatých. Závdavku složit povinován 5 zlatých. Ostatní pak do vyplacení té sumy každoročně po 3 zlatých při svatém Havle skládati a odvozovati povinen bude. Kterýžto peníze J. M. Paní zcela zúplna odvedené jsou, a tak má grunt svůj očištěný a zaplacený.⁷⁰

f. 48r

Grunt Hanzle Ševce

Léta Páně 1650, při svatém Jiří, jest díl gruntu Bartoloměje Švugra od J. M. Pana odprodán a chalupa učiněna Hanzlovi Ševci, též s dědinou a paloukem, tak jakž jemu vykázáno jest v sumě 20 zl. Kterýžto grunt od J. M. Pana jemu z lásky očištěn a darován jest.⁷¹

Léta Páně 1673 dne 10. Decembris přidán témuž Hanzlovi Ševci ještě jeden kus pole na Šternecích, po dvoře voráčovským, kterýž sveden jest a to pod 4 strychů, kterýchžto kus dědiny totiž nad cestou, on vrchnosti zaplatil, a jemu dědičně zůstává. Datum ut supra.

*f. 49r***Grunt Poltle Ševce**

Léta Páně 1650, den svatého Jiří, jest díl gruntu Bartoloměje Švugra od J. M. Pana odprodán a chalupa učiněna Poltlovi Ševci, též s dědinou a s paloukem, tak jakž jemu vykázano jest v sumě 20 zl. Závdavku při svatém Havlu prve příštím 5 zl. složiti, a ostatní ročně po 3 zlatých až do vyplacení té sumy skládati a odvozovati povinen bude.⁷²

*f. 50r***Grunt Matěje Hrdličky⁷³***f. 53r***Ves Břeží***f. 54r***Grunt Víta Šimůnka**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Vít Šimůnek v létu 1602 od Petra Komárka se vším k němu od starodávna příslušenstvím za sumu 40 kop míšeňských a vyplatil až do léta 1637 peněz gruntovních 24 míšeňských, z nich přijal Petr Komárek 20 kop a Jakub syn téhož Petra 4 kop. Zůstává doplatiti 16 kop. Ty náleží po smrti Petra Komárka, Jakubovi synu jeho, kteréž ročně po 3 kopy klade.⁷⁴

Léta Páně 1656, dne 12 Januarii Jakub Komárek přiznal se před J. M. Panem, že jest od Víta Šimůnka v takových 7 kop zcela zouplna spokojen a zaplacen. Ostatních pak 9 kop za dluh J. M. Panu do důchodu každoročně při svatém Havle do vyjití té sumy po 3 kopy skládati a odvozovati povinen bude.

Léta 1685. Po vyptání dalším nachází se, že nynější vnuk téhož Šimůnka, Tomáš Petráš, ten grunt sobě očistil a vyplatil.

*f. 56r***Grunt Václava Zýky**

Nyní v držení zůstává Martin Zýka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest se tu přiznal Václav Jiříkovic k Anně dceři Jiříka Zýky, a ujal ten grunt v létu 1630 od Jiříka Zýky, otce manželky své na ten a takový způsob, předně aby jeho náležitě smrti v té živnosti dochoval, a více ji pomalu na penězích 20 kop míšeňských, aby mu vydal. I vyplatil až do léta 1637 témuž Jiříkovi peněz 5 kop, zůstává doplatiti 15 kop, náleží témuž. I vynašlo se to, že týž Jiřík Zýka přijal k sobě z chalupy Tomšovský 15 kop míšeňských, kteréž náležely Anně vdově pozůstalé po nebožtíku Matoušovi, jakožto dceři téhož Zýky a sirotkům dvou Martinovi a Jakubovi i nemajíce jim odkud týž Jiřík Zýka zase zaplatiti takových 15 kop, kteréž mu Václav Jiříkovic vyplatiti měl týmž sirotkům a vdově vykazuje a odevzdává, že pak týž Václav Jiříkovic má za manželku Annu, máteř týchž sirotků, poráží sobě z těch 15 kop na díl manželky své 5 kop. Zůstává doplatiti 10 kop, ty náležeti budou sirotkům a dítkám jejím, Martinovi a Jakubovi, kteréž ročně pod 2 kopách klásti má.

Léta Páně 1653, dne 17. Januarii při držení oučtu vynašlo se, že Martin Zýka povinen jest předně 5 kop Jakubovi bratru svému a potom šesti dětem po máteři Kateřině bratřím

a sestrám, Janovi, Jírovi, Matějovi, Vondrovi, Kateřině, Lidmile po 2 kopách každoročně při počtu drženém skládati a odvozovati má. Kateřinu v takovém dílu již náležitě uspokojil. Mimo nadepsanou sumu nachází se dluhu J. M. Panu přináležejícího 10 kop, kteréžto každoročně při svatém Havlu do vyplacení té sumy po 2 kopách skládati a odvozovati povinován bude.⁷⁵

f. 58r

Grunt Daniela Flojsara

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej Matěj Flojsar před mnoha lety koupil a tomu, komu náleželo, zaplatil. Po smrti pak otce svého ujal ten grunt se vším k němu příslušenstvím Daniel syn starší po otci svém za sumu 60 kop míšeňských. Porazil sobě ihned na díl svůj peněz 30 kop a bratru svému vydáti má 30 kop. Kterýžto Pavel pryč z gruntu J. M. zběhl ale odkoliku let nepostavuje, pokudž se navrátí zase milosti při J. M. Pánu vyhledávati bude, takové spravedlivosti užije a pakliže co nejdříve před J. M. Pána nepostaví, a své vůle vzývati bude, taková spravedlivost na J. M. Pána připadne.

Léta 1683, 30. Maii. Jakub Lochner, jinak Novej, ujal tento grunt Danšovský, jemuž na tento níže psaný způsob za vlastní ode mě dán jest, aby z něho dvoum sirotkům po nebožtíkovi Danšovi totiž Václavovi a Janovi jednomu každému z nich po 5 kopách míšeňských zaplatil a odvedl, když to učiní, bude mít tento grunt očištěný a zaplacený. A poněvadž se mu tuto z jistých příčin ode mě tak snadně k zaplacení odevzdává, bude povinen co nejspíš možná nad dotčené sirotky s nimi se o to náležitě urovnajíc, zaplatiti a před vrchností svou takové peníze, totiž 10 kop míšeňských týmž sirotkům položit. Což, kdy vykoná, také v tyto knihy se vepsati má. Šofman z Hemrlesu.

Zase poněvadž týž Lochner zase chtěl ovčákem býti, postoupil své všecko právo Matějovi Zýkovi a ten jest povinen těch 10 kop zapraviti.

f. 60r

Grunt Jana Říhy

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest ujal vedle prošacování sousedův se vším k němu příslušenstvím od bratří a sester svých Jan, syn starší po otci svém Říhovi za sumu 30 kop míšeňských a to v létu 1635. Porazil sobě ihned na díl v závadvku 10 kop a Václavovi, bratru svému, až do léta 1637 vyplatil peněz 5 kop. Zůstává doplatiti 15 kop. Z nich náleží Václavovi bratru 5 kop a sestrám Anně 5 kop a Mandeleně 5 kop, kteréž ročně po 2 kopách klade.⁷⁶

Grunt Adama Tomáška

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt Jana Říhy i s tím, co k tomu přináleží a vykázáno jest u sumu 20 kop, v kterýžto šacuňk vstoupil Adam Tomášek, a takto platiti se zavázal. Předně dluhu do důchodu J. M. Pánu povinovaného 16 kop. Ostatních pak 4 kopy po zaplacení dluhu kostelního, témuž Janovi odvésti a každoročně do vyplacení té sumy při svatém Havlu po 3 kopách skládati a odvozovati povinovat bude.

Anno 1683, 30 Maii.

Matěj Zýka ujal tento grunt, jemuž ode mě za vlastní darován jest, však tak aby dcerám dvoum po nebožtíkovi Danšovi, totiž Dorotě a Evě, spravedlnosti jejich 10 kop zaplatil, jmenovitě při

tomto po tém příštím svatým Havle 5 kop míšeňských složiti má a ostatních 5 kop v roce jednom pořád zběhlém tudíž doplatiti. Bude mít ten grunt očištěný. Šofman z Hemrlesu. N. B. Nyní Václav Sedlákojic na témž gruntu jest a téhož práva jako Zýka měl, užívati má.

f. 62r

Grunt Víta Kojzara

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. S jistým povolením J. M. Pána Jan Kojzar starý nemohouce již pracovati a živnosti své opatrovati, postoupil ji Vítovi, zeti svému, se vším k ní příslušenstvím na ten a takový způsob, aby mu byl povinen týž Vít zeť jeho z té živnosti peněz vydati 22 kop, kteréž ročně po 2 kopách klásti má. Takové peníze náležeti budou Janovi Kojzarovi a manželce jeho.⁷⁷

f. 64r

Grunt Matouše

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil Matouš od Anna Kojzarský vdovy a sirotekům nebožtíka Matouše Kojzara, v létu 1630 za sumu 27 kop míšeňských z nichž odvedl Mandeleně sestře nebožtíka Matouše 12 kop míšeňských a Janovi Kojzarovi, na místě dcery Anny Kojzarové a dítěte jejich, odvedl 15 kop, kterýchž Jan Kojzar sirotekům odpovídati povinen bude. A tak má grunt zaplacený a očištěný.⁷⁸

f. 66r

Grunt Jana Dušky

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal vedle prošacování rychtáře a konšelův po nebožtíkovi Matějovi se vším k němu od starodávna příslušenstvím, Jan Duškův, v létu 1628 za sumu 30 kop. Závdavku a peněz gruntovních až do léta 1637 vyplatil 21 kop. Z nich puštěno dlužníkům za dluhy po nebožtíku Matějovi 10 kop ostatních 11 kop za J. M. Pánem zůstávají. Doplatit má ještě 9 kop, kteréžto peníze všechny jak za J. M. Pánem taky na gruntu dlužné náležejí Anně vdově pozůstalé po nebožtíkovi Matějovi a dítkám jejím, jež ročně po 2 kopám klásti má.⁷⁹

f. 68r

Grunt Václava Hubičky

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. S jistým povolením J. M. Páně ujal ten grunt vedle prošacování rychtáře a konšelův Václav Hubička po Laurencovi Soumarovi za sumu 24 kop a poněvadž týž Laurenc Soumar, jako jiný lehkomyšlný zrádce od té chalupy pryč utekl a z gruntu J. M. Páně zběhl takové peníze do důchodův J. M. Páně případly, kteréž ročně po 2 kopy klásti má.⁸⁰

Grunt Matouše Voráče.

f. 70r

Grunt Jiřík Ševce

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. Přiženil se Jiřík Švec Kateřině vdově pozůstalé po nebožtíkovi Zikmundovi a ujal ten grunt vedle prošacování rychtáře a konšelův za sumu 20 kop

míšeňských. Porazil sobě na díl manželky své v závdavku 4 kopy, zůstává doplatiti 16 kop. Ty náležeti budou sirotkům nebožtíka Zikmunda, Janovi, Jiříkovi, Kateřině a Maruši, kteréž ročně po 1 kopě 20 groších klásti má.⁸¹

Grunt Šimona Rendle

f. 72r

Grunt Bárty Martinovic

O tom gruntu vyhledáno z register J. M. Páně, že jest tu chalupu koupil se vším k ní od starodávna příslušenstvím Bárta Martinovic v létu 1628 od J. M. Pána za sumu 12 kop míšeňských. Takové peníze ihned na hotově položil, jsou vzaty do důchodův J. M. Páně, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

f. 74r

Grunt Jíry Šimonovic

O tom gruntu vyhledáno z register J. M. Páně, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím Jiřík Šimanovic v létu 1625 z důchodův J. M. Páně za sumu 12 kop 35 grošův. A vyplatil až do léta 1637 peněz 11 kop vzaty do důchodův, zůstává doplatiti 1 kopa 35 grošův, náleží do důchodův J. M. Páně.

f. 76r

Grunt Jiříka Mužíka

Léta Páně 1637m 28. dne Octobris koupil ten grunt, slove krčma, s jistým povolením J. M. Páně se vším k ní od starodávna příslušenstvím Jiřík Mužík za sumu 12 kop míšeňských, kteréžto peníze v létu 1638 všecky pospolu na den svatého Jiří položiti má, takové peníze náleží do důchodův J. M. Páně, když to vyplní, a takové peníze položí, bude mít grunt zaplacený.

f. 78r

Ves Jesení

f. 79r

Grunt Jana Fejcíka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal Jan bratr starší po otci svém se vším k němu od starodávna příslušenstvím zaplacený, a majíce ještě dva bratry a sestry dvě, Václava, Jiříka, Annu a Dorotu, vedle snesení bratrského s nimi dílem spravedlivým, jak bratři, tak sestry své náležitě spokojil a dle živnosti zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁸²

f. 81r

Grunt Václava Jírovic

Léta Páně 1637. 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno, že jest se tu přiznil Václav Jírovic k Dorotě vdově pozůstalé po nebožtíku Jiříkovi Fejcíkovi a ujal ten grunt se vším

k němu od starodávna příslušenstvím vedle prošacování rychtáře a konšelův za sumu 50 kop míšeňských. Porazil sobě v závdavku na díl manželky své 25 kop míšeňských. Zůstává doplatiti 25 kop míšeňských. Náleží z nich sirotkům nebožtíka Jiříka Fejcíka Voršile a Marianě 17 kop, Kateřině, dceři nebožtíka Bastle 8 kop, kteréž ročně po 3 zlatých vraceti má. Že pak ještě syn po nebožtíku Jiříkovi Fejcíkovi živý zůstává, a žádná spravedlivost se jemu z této živnosti nevykazuje, z příčiny té že on má na hotově spravedlivost svou, která za J. M. Pánem zůstává, a v registrách sirotčích se poznamenaná vynajde.⁸³

f. 83r

Grunt Štěpána Matějovic

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Štěpán se vším k němu příslušenstvím před mnoha lety za sumu 65 kop. A takové peníze z vajrunky všecky vyplatil, kteréž jsou do důchodu J. M. Páně po někdy zběhlém Tomášovi Mottlovic připadly a přijaty zcela zouplna. Dáleji navrátice se zase Tomáš Mottlovic z vandru, při J. M. Pánu toho poníženě vyhledává a za milostivé odpuštění žádal, tak že J. M. Pán ráčil mu to odpustiti, a zase z důchodův J. M. Páně z týchž peněz svrchu psaných 15 kop míšeňských poručiti vydati, kteréž on sobě přijal, a tím spokojen byl, a Štěpán Matějovic má grunt zaplacený a očištěný.⁸⁴

Z tohoto gruntu zběhl jest léta 1713 Jiřík Štěpán beze vší příčiny, kteréžto Milostivé vrchnosti připadl, a takový Karlovi Hosnedlovi⁸⁵ od milostivé vrchnosti léta 1716, dne 17. měsíce Mai za 65 kop prodán jest, poněvadž ale Dorota Kolorosová z Království jsouce, osoba svobodná jest se pro nadpraveného Karla Huesneüdla podala, z těch 65 zlatých se jemu z té příčiny 35 zlatých slevilo a tak přijde se jemu 30 kop do důchodu na takový způsob složiti: totiž k budoucímu svatému Havlu půl osmé kopy, ostatní každého půl léta půl osmé kopy až do vyplacení nadjmenovaných 30 kop. Actum v Čachrově, dne 17. Maje, Anno 1716.

Dne 24. Novembris 1716 odvedl hotových	8 zlatých 45 kr.
Dne 24. Aprilis Anno 1717 odvedl	8 zlatých 45 kr.
Dne 16. Octobris 1717 odvedl	8 zlatých 45 kr.
Dne 24. Aprilis 1718 odvedl	8 zlatých 45 kr.
	35 zlatých.

f. 85r

Grunt Víta Ševce

O tom gruntu vyhledáno z register panských, že jest jej koupil vedle prošacování rychtáře a konšelův v létě 1634 Vít Švec za sumu 30 kop. Závdavku položil a peněz gruntovních dvojích 10 kop. Jsou vzaty do důchodův J. M. Páně za dluh povinný po nebožtíku Matějovi Jiříkovic zůstává doplatiti 20 kop míšeňských. Ty náleží sirotkům šesti pozůstalým po nebožtíku Matějovi, kteréž ročně po 3 kopách se kladou.⁸⁶

A(nno) 1674 dne 6. Juli držel týž grunt po nebožtíku Vítovi Ševcovi syn jeho Jan a nešťastnou příhodou skrz vyjití ohně byvší týž grunt všecken na stavení spálen, a on Jan Švec nemajíc téhož gruntu zaplaceného zase jest vrchnosti připad a nemohouce opazený Jan Švec téhož gruntu

obsáhnouti, ztratí všeko, dán jest Matějovi. synu starého rychtáře čachrovského Pod lipou, a to z příčiny té: majíce manželka jeho Anna, prv Šícová, potom Krajbichová, jistou pozůstalost na gruntech krčmy čachrovské, jest jí handlem tento dvůr za dědičný odevzdán a ode všech dluhů očištěný až do výš položeného datum jest jí postoupen 10 kop míšeňských pak které otec Jana Ševce, totiž Vít Švec závdavku složil, ty zase od vrchnosti jsou navracené, z nichž Janovi Ševcovi 5 kop a ostatních 5 kop Dorotě vdově po nebožtíkovi Andresovi Zahradníkovu za volky od téhož ševce prodané, navraceno a dáno jest. Datum ut supra.

f. 87r

Grunt Adama Bastle

V držení zůstává nyní Jíra Bastl, syn nebožtíka Adama.

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím s povolením vrchnosti za sumu 75 kop míšeňských a takové peníze, komu náležely, před mnoha lety zaplatil a spokojil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁸⁷

f. 89r

Grunt Václava Tomáška

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. Ujal ten grunt s dovolením J. M. Páně vedle prošacování rychtáře a konšelův Václav, syn starší od otce svého Tomáše, na ten a takový způsob, aby předně otce svého starého náležitě smrti dochoval a víceji peněz z té živnosti 36 kop míšeňských vyplatil, a to takto na díl otce svého, že ho smrti dochovati má, porazí se mu 6 kop, a na díl svůj porazí sobě 6 kop, zůstává doplatiti 24 kop, z nich náleží Vítovi bratru 6 kop, Mikolášovi 6 kop, Dorotě sestře 6 kop, Marianě 6 kop, které ročně po 2 kopách klásti má.

Grunt Havla Bastle

Léta Páně 1653 ujal ten grunt s povolením J. M. Páně dle prošacování gruntu držitele v sumě 20 zlatých, a takovou sumu, komu náleželo, zcela zúplna zaplatil a odvedl, a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁸⁸

f. 91r

Grunt Kašpara Šepfa⁸⁹

Nyní krčma panská jest.

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil v létu 1636 se vším k němu od starodávna příslušenstvím Kašpar Šepfa od Mikoláše Michalovic za sumu 26 kop. Jsouce týž Mikoláš nemálo ale mnoho do důchodův J. M. Páně dluhů povinen takové peníze na zaplacení téhož na tom gruntu J. M. Panu vykázal, a tak již více ne on, ale do důchodův J. M. Páně náležeti budou, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.⁹⁰

f. 93r

Grunt Jiříka Matoušovic

O tom gruntu vyhledáno, že jest se tu přiženil v létu 1634 Jiřík Kateřině dceři vdově pozůstalé po nebožtíkovi Bártovi Matoušovic a ujal ten grunt s povolením J. M. Páně za sumu 35 kop

míšeňských závdavku položil 10 kop, kteréž jsou vzaty do důchodův J. M. Páně za dluh po nebožtíkovi Bártovi víceji porazil sobě na díl manželky své peněz 7 kop 45 grošů zůstává doplatiti 17 kop 15 grošů náleží do důchodův J. M. Páně za dluh, jež ročně po 3 kopách klásti má.

Grunt Jíry Štěpána

Léta Páně 1649 dne svatého Jiří z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt Jiříka Matoušovic, kterého v držení zůstával Jiřík Voráč, kterýž opustivše, pustého nechal, v sumě 15 zlatých tak, jakž jemu vykázán jest s dědinami a lukami k němu přináležejícími, v kterýžto trh vstoupil Jíra Štěpán a při svatém Havlu prv příštím složití povinován jest 3 zlatých, kteréž ihned složil, ostatní pak každoročně po 3 zlatých až do vyplacení té sumy skládati a odvozovati povinen bude. Kdežto 1650 první termín složil 3 zlatých.⁹¹

f. 95r

Grunt Jana Koláře

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil, se vším k němu příslušenstvím, Jan Kolář od Valenty v létu 1635 za sumu 52 kop 30 grošů, závdavku ihned položil 20 kop. Takové peníze Valenta k sobě přijal, zůstává doplatiti 32 kop 30 grošů náleží sirotkům čtyřem nebožtíka Valenty a věřitelům jeho, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.

Léta Páně 1716 dne 18. měsíce Februarii z vůle a moci Milostivé Vrchnosti tento grunt nejsouce doplacený a takový pozůstalá vdova po nebožtíkovi Jiřím Koláři, Poxina Kolářská nemohouce sama hospodařiti, dobrovolně pustila a své milostivé vrchnosti se vším příslušenstvím odevzdala. Kterýžto grunt milostivá vrchnost Tomášovi Novému za nedoplacených 32 kop 30 grošů na ten a takový způsob prodati a propustiti jest ráčila. Za kterýž grunt nadpravený Tomáš Novej každého půl léta po 1 kopě 34 groších do důchodův složití má. Vejš jmenovaný pak Koláře na místě jí z téhož gruntu patřících 20 kop míšeňských. Milostivá vrchnost jiný grunt v Čachrově po chalupu odevzdati jest ráčila.⁹²

Léta Páně 1716, dne 5. měsíce Martii v tento těch nahoře doložený (grunt) vstoupil jest Šimandl Huesneüdl a z vůle i moci milostivé vrchnosti na dotčený grunt témuž za sumu 52 kop 30 krejcarů prodán jest. Na kterýžto grunt hotových peněz 12 kop zavdáno a složeno jest. Ostatní pak každého půl léta po půl třetí kopě až do vyplacení vejš postavené sumy skládati má.

Následovně odvedl termín svatého Havla 1716	2 zlaté 55 krejcarů
Dne 24. Aprilis 1717 odvedl	2 zl. 55 x.
16. Octobris 1717 odvedl	2 zl. 55 x.
24. Aprilis 1718 odvedl	2 zl. 55 x.
16. Octobris 1718 odvedl	2 zl. 55 x.
24. Aprilis 1719 odvedl	2 zl. 55 x.

f. 95v

Item dne 16. Octobris 1719 odvedl	2 zl. 55 x.
Dne 24. Aprilis 1720 odvedl	2 zl. 55 x.

*f. 97r***Grunt Matěje Blechy**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil v létu 1620 Matěj Blecha z důchodův J. M. Páně předešlé vrchnosti, se vším k němu příslušenstvím i s osením, co se tehdáž vynášlo, za sumu 80 kop, kteréžto peníze všechny zcela a zúplna až do léta 1637 vyplatil. Takové peníze do důchodu J. M. Páně jsou byly přijaty, a tak zůstává v zaplaceném a očištěném.

Grunt Václava Matějovic

Léta Páně 1653 takový grunt maje sobě Matěj Blecha zaplacený a očištěný, při přítomnosti J. M. Pána, jakožto vrchnosti své dědičné dobrovolně odevzdal se vším příslušenstvím k témuž gruntu přináležející Václavovi Matějovic. A to na takový způsob, aby téhož Matěje Blechu a Dorotu, manželku jeho, do smrti dochoval.⁹³

*f. 99r***Grunt Víta Jochala**

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil Vít Jochal od Jirkala nějakého před mnoha léty a zaplatil za sumu 25 kop míšeňských. I nemohouce týž Vít Jochal pro sešlost věku svého dále té živnosti opatrovati v létu 1637 s povolením vrchnosti postoupil ji Vítovi synu svému se vším příslušenstvím na ten a takový způsob, aby otce svého věkem sešlého náležitě smrti dochoval, když to učiní, bude míti grunt zaplacený.⁹⁴

Z tohoto dvora neb gruntu ušel jest beze vší příčiny Jan Jílek se všemi dětmi i s manželkou v létu 1713. Z kteréžto příčiny grunt takový milostivé vrchnosti připadnul a Matějovi Kryploví, který jsouce svobodný za poddanost se vším k němu přináležejícím jemu i budoucím dědicům neb potomkům jeho na časy nynější, budoucí a věčné darován jest. Nadpravený Matěj Kripl jest v létu 1716, dne 17. měsíce Aprilis se pokál a vrchnosti svou poddanost dle obyčeje přislíbil.

*f. 101r***Grunt Bártý Maškovic**

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím Bartoloměj Mašek od Bastle před mnoha lety za sumu 45 kop míšeňských. Takové peníze všechny komu náležely zcela a zouplna odvedl a zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.⁹⁵

Léta Páně 1668, dne 12. Mai, tento grunt byvší mnoho let pustý, takový Matěj Hrdlička za sumu 10 kop míšeňských ujal, jej zaplatil a nově vystavil, a tak má týž grunt zaplacený a očištěný.

*f. 103r***Grunt Jana Multusa**

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris o tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil od J. M. pána předešlé vrchnosti za sumu 35 kop a takovou sumu předešlé vrchnosti před mnoha lety zaplatil a zůstal v zaplaceném. Po smrti pak téhož Jana Multusa ujal ten grunt Jan syn po otci svém zaplacený a nemajíce žádných více bratří a sester, zůstává v zaplaceném a očištěném.⁹⁶

f. 104r

Grunt Motle Hosnedle

Léta Páně 1649 grunt dvora Vávrovského, jest od J. M. Pána jakožto vrchnosti dědičné prodán Motlovi Hosnedlovi za sumu 50 kop kterýžto zcela zouplna odvedl a složil. Víceji v létu 1650 připrodáno a vykázáno víceji dědin a luk k témuž gruntu za sumu 60 zlatých, kteréžto J. M. Pánu náležitě odvedl, a tak má dotčený grunt zaplacený a očištěný.

Heut unten gesetzten Dato, habe ich Endesbenande mit Willen meinen Pupilen, dem Joseph Kholloss und Maria, als freye Persohne dessen Hoff Wawrowsky genand Kheyfflich überlassen, welcher die schuldige Roboth und andere Sachen, sey gaben, königl(ichen) wie auch herrschaftli(che) Schuldigkeiten alss wie andere unterthänige Bauern schuldig seint, auss zu stehen schuldig sein wird, und pro Primo wird er obbemelder Joseph Kollross verbunden sein, alss wie ein Unterthan die Gehorsambkeit leisten, Secundo Weillen nach dem seel(igen) Mathias Rendl zwey Weyssen hünterblieben, nembl(ich) Mathiessl und Katerl, und solche seiner jetzigen Eheweib leibliche Kündler seint. Solche wie seine leibliche Kündler halten auf erziehen und mit ihren alss wie sei leiblicher Vatter verfahren, Terzo Weill es der gedachter Hoff dem Mathias nach dem Mathias Rendl eigenthumblich zuegehört, zwischen dem Joseph Kholloss und denen zweyen Weyssen mit Überlegung und Betrachtung der g(nädigen) Herrschafft ein Vergleich bestehen. Nemblich Quarto Er Joseph Kholloss bies in sein Tod den Hoff behalten und geniessen soll

f. 104v

bies aber der Weyss Mathiassel erwachsset, der Joseph Kholloss als sein Stieffvatter Ihme anstatt den Wawrischen Hoff ein anderen Hoff der auch in diesen Vallor stehet erkhauffen, verbunden sein wierd.

5. Befündet sich nach dem seel(igen) Mathias Rendl zwey Ochsel, und vier Stückh Schaaff, er khünfftiger Würth verbunden ist, solches Viech, sowohl dem Mathiessel, alss auch der Katerl, beden zugleich zu ihren Nutzen halten.

6. Er Joseph weill er alss freyer Mensch dem Hoff posediert, solchen alss sein aigenthumblich reparieren, und in gutehn Stand halten, und wan er gegen die g. Herrschafft etwas ziehlete, und wiederwärtig sich einfünden solle, die g. Herrschafft Ihme abzusetzen sich behaltet, dass wan er die Roboth und Gaben nicht praestieren wolte.

7. Wan der Mathiessl Rendl mit Todt abgehen solle, diesses alles auf die Katerl fahlen solle.

8. Demnach der jetziger Würth verbunden ist, dem Mathias Rendl ein anderen Hoff künfftig zu khauffen, vor diesen Hoff Wawrowsky genand nichts zu geben dürffte.

So geschehen Tschachrau, den 18. Januarii, Anno 1744.

f. 105r

Ves Bradný

f. 106r

Grunt Ondřeje Mukšnoble⁹⁷

O tom gruntu vyhledáno z cedulí řezaných, že jest se přiženil Ondřej Mukšnobl k Dorotě pozůstalé vdově po n(ebožtíku) Bartolomějovi Malým a ujal ten grunt vedle prošacování rychtáře a konšelův se vším k němu od starodávna příslušenstvím za sumu 100 kop míšeňských). Závдавku ihned porazil sobě na díl manželky své 25 kop míšeňských. Na hotově ihned odvedl 20 kop míšeňských. Ty jsou byly puštěny sirotku nebožtíka Bárty. Zůstává doplatiti 55 kop, z kterýchž vydal Anně, dceři nebožtíka Bárty, 25 kop. A ještě doplatiti měl 30 kop. Náležely sirotku, a poněvadž týž sirotek umřel, taková spravedlivost na vrchnost připadla, kterouž Jeho Milost Pán Ondřejovi Mukšnoblovi darovati a odpustiti ráčil, a tak má grunt zaplacený.

Grunt Jana Švugra

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt Ondřeje Mukšnoble za sumu 20 zlatých, v kterýžto šacuňk vstoupil Jan Švugr a závдавku složil 20 zlatých ostatních při svatém Havle léta 1652 též zcela zúplna zaplatil a odvedl, a tak má grunt zaplacený.⁹⁸

f. 106v

Ich Wenzel Leopold Hora von Otzelowitz, Herr auf Brzezi und Czachrau, Knezitz und Petrowitz derozu Hungarn und Böheimb Kai. König(lichen) Mayestät Obristleutnant, bekhenne heudt vor jedemöniglich insonders da es vonnöth währ, dass auf gehorsames Ersuchen und Bitten, des Jakob Kolloross freien Person und seinen Eheweib Anna Maria meiner Leibaygenen Unterthannin aus dem Dorf Bradny possessedirten Hauswirth auf dem Blecha Hoff, ihne eine durch viele Jahre Edt liegende Challupe Barthowsky genannt ohne gebayde und Stahlungen sich befündliche, zum künfftig gemäss zu überlassen, dergestalten beschlossen und abgeredt worden.

Als primo

Nach deme der Jacob Kolloross mit seinen Eheweib die Ede Challupe Barthowsky genant ohne gebayde und Stahlung, nuhr mit Gründen und Wiessen den Rückschlagbescheid wie von Uralters ausgewiessen, verinnt istt, dargestellt bey seinen Hoff zu geniessen. Sich verbündlet machet (auf selbter Stelle) nach und nach die Challupe aus sein aygener Sackehl auserbaen und in vorigen Standt zu setzen, solchen nach

f. 107r

2do Verwilliget die gnädige Gruntherrschaftt ihme Jacob Kolloross mit seiner Weib dem Grunth und Boden gratis zu überlassen mit dessen ausdrückliche Beting aber

3tio Damit obbemelter Jacob Kolloross alljährlich Nomine Robothgeldt in meine Czachrauer Rendten erlegen, nachstehendes gantzjährige Schuldigkeit vor diese Barthowsky Challupe Robothgeldt

8 fl.

Hauszüns	42 kr.
Wachtgeldt	1 fl.
Vor gesthut zu spenen	10 kr.
Vor eine Hühne	7 kr.
In Summa	9 fl. 59 kr.

Und zwahr in zweyen Terminen. Id est St. Georgii die Halbscheidt et Santi Galli die andere weiteres dann

4 to Wird den Jacob Kolloross (in so lang) die in Frühling und Herbstzeithe apparte gleich eines jeden Challupners zu praestiren schuldige 12 halbe Tage Akern nachgelassen bis die würrklich und gäntzlich mit Hauss und Stahlungen aufgebaut, besizet werde nach dessen in würrklichen Besizung, aber in Betreff seines Stieffvatters oder aber eines anderen von ihm zu wirkenden und angestellten Leüthen jene uhralte alle auf die vor die Robothzahlende Persohnen ausgesetzte Tage zu praestieren schuldig sein sambt denen /.../, wie ingleichen

f. 107v

5 to Auf jenen zahlenden Challupner dass Drittel (wass ein gantzer Bauer am gersten zum Bier Bräuen zu führen hat) die gersten Fuhr beischenen muss ehrkundt dessen bezeüget eines aygene Handtsferttig und hochaderliches Petschafften Insigl sig. Czachrau den 15 Martii Anno 1764

Wentzl Hora von Otselowitz, Obristleithnant

f. 108r

Grunt Václava Holýho

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris ujal ten grunt Václav, syn starší po otci svém Matějovi Holým za sumu 30 kop míšeňských. Závдавku sobě ihned porazil na díl svůj 15 kop míšeňských. Zůstává doplatiti 15 kop míšeňských. Ty náleží Vítovi, bratru jeho, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.⁹⁹

Grunt Adama Matějovic

Léta Páně 1684 dosazen jest na tento grunt Jiřík Živnej a poněvadž všickni předešlí hospodáři od mnoha let na témž gruntu byvší vždycky jej ztenčovali a zapouštěli, takže na poručení mé jakožto vrchnosti jeho dotčený Jiřík Živný (kterej předešle ve vsi Březi na gruntu danšovským byl a jej napravil) se na tento grunt dáti musil, jemuž to, aby dobře hospodařil i zase napravil, jej jsem daroval, takže od tohoto času bude míti ten grunt očištěný a zaplacený. Stalo se léta svrchu psaného dne 5. Junii. Jiří Hemrles ././

f. 110r

Grunt Jiříka Bártovic

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris s povolením J. M. Páně ujal ten grunt Jiřík, syn starší po otci svém vedle prošacování rychtáře a konšelův za sumu 60 kop míšeňských. Závдавku sobě ihned porazil 15 kop. Zůstává doplatiti 45 kop míšeňských, z nichž náležeti bude Anně máteři jeho 15 kop, Adamovi bratru 15 kop, Dorotě sestře 15 kop, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.

Grunt Michala Ševce

Léta Páně 1653 grunt Jiříka Bártovic, jak jest v držení jeho vešel, jej opustil. Nyní pak Michalovi Ševci od J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné frajmarkem za dvůr Ondřeje Mukšnoble nechán jest, a tak má grunt očištěný a zaplacený.¹⁰⁰

f. 112r

Grunt Jiříka Velkejch

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris, ujal ten grunt vedle prořacování rychtáře a konšelův Jiřík syn po otci svém za sumu 30 kop míšeňských. Závдавku ihned porazil sobě na díl svůj 15 kop a Martinovi bratru svému vydati má 15 kop míšeňských, kteréž ročně po 3 kopách klásti míti bude. Léta Páně 1653. Takový grunt od J. M. Pána jakožto vrchnosti dědičné prodán Jiříkovi Rendlovi se vším od starodávna k němu příslušenstvím za sumu 30 zlatých, kteréžto zcela, zouplna odvedl a zaplatil. Vřak na takový způsob, aby jej zase osaditi anebo, kdyby se kupec nacházel, prodati hleděl, tak aby z něho budoucně po smrti jeho, platy a roboty dle starobylého obyčje odvozovaly.¹⁰¹

f. 114r

Grunt Jakuba Holýho

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím Matěj Holej od Víta Novýho za sumu 60 kop míšeňských a jemu jej před mnoha lety zaplatil. Po smrti pak Matěje Holýho nezůstanou nežli jeden syn, totiž Jakub. Na něho takový grunt připadl, a tak on zůstává v zaplaceném a očištěném.

f. 114v

Ich, Wenzel Leopold Hora von Otzelowitz, Herr auf Brzezi, Czachrau, Kniezitz und Petrowitz, erkunde vor jedesmöniglich, sonders da es vonnöth seye, wie dass auf gehör an ersuchen und Bitten des Georg Kolloross aus dem Dorf Bradny freien Person ein freiwilliger und verordelicher Kauff und Verkaufs Contract dergestalten beschlossen worden.

1o (Primo) Es verkauftet gnädige Herrschafft, die nach dem seeligen Jacob Krypl gewesten und gestelten Landt Recrouten aus dem Dorff Bradny hinterlassene Schneider Chaluppe, dem Georg Kolloross in einer Summa pr. 20 Gulden mit allen Recht und Gerechtigkeit nebst allen darzu angehörigen von Uhralters ausgewiessenen, verreint dann Feldern, wiessenden, nebst Baufällig gebayde mit diesen Bedingungen, damit obbesagter Kauffer diesselbe Challupe und dass gebau aus aygenen Säckhl aufferbauen, und jederzeit im guten Standt beybehalten solle. Worzu ihme dass benöthigte Bauholtz aus dero Brodny Gemeinde ausgewiesen worden und khünfftig ausgezeichnet soll werden den Kauffschiling deren 20 fl. aber in zweyten Terminen zu erlegen schuldig sein wirdt nemblich bey Antretung Santi Georgii Anno 1764 zehen,

f. 115r

2do (Secundo) Vor die alljährlich gebührende von dieser Chaluppe schuldige Handt Roboth
 Nomine Robothgelder alljährlich baar in meine Rendten 8 fl.
 Hauszüns 42 kr.

Wachtgeldt	1 fl.
Vor gesthut zu spenen (Gestustgeld)	10 kr.
Hühnerzinss	7 kr.
In Summa	9 fl. 59 kr.

Und zwahr halbjährlich in meine Czachrauer Rendten ohne weithern Ermahnung bezahlen, wie in gleichen anderen Challupner Schuldigkeiten im frühe Jahr, dann Herbst jedesmalen halben Tag zu akhern gantzjährig aber 12 halbe Tage nebst Schnitzeit 3 Schürder wohltaugliche beyzuschaffen nicht minder das (ausfallende Drittel eines gantzen Zahl- Bauers) zu verrichten, und die gersten zum gebreu beyzuschaffen nemblich das trittel

3to (tertio) Solle nun über kurtz oder lang der neue Possessor der Challupe einen anderen verkauffen wollen. der gnädigen Grunthobrigkeit des entwegen sich zu melden um die Vorhandt ausnehmender /.../ judiciren zu mögen den Verkaufbsbeschlüsse zu können.

4 wass nun der k. k. Viehtaxirung betrifft hat derselbe vermög Rullas Extract auf diese Challupe ausfaltendes Quantum in der Contributions Cassamu zu entrichten.

f. 115v

5to (quinto) Da sich der neue Possessor Georg Kollross gegen seiner tit. Gnädigsten Schutzobrigkeit jederzeit treu aufrichtig, ehrlich gleich alle seiner vorfahrer jeden ehrlichen Menschen gebühren verhalten wirdt, alle seine voranstehende Schuldigkeit verrichtet, bezahlt, jene Challupe seinen Erben auch dergestalten zu possediren gnädigst consentiret wirdt und auch all hoch. Obrigkeitsschutz der ehrlichen Aufführung halber versprochen.

Ehrkuntt dessen habe ich mich nicht nuhr die aygenhändig unterschrieben sonder mit gewohnen hochadeligen Petschaftes Insigl bekräftigt, Sig. Czachrau den 15 Martii Anno 1764 Wentzl Hora von Otselowitz, Obristleuthnant

f. 116r

Grunt Štěpána Němce

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris koupil ten grunt s povolením J. M. Páně Štěpán Němec se vším k němu od starodávna příslušenstvím od Jiříka Mužíka za sumu 43 zlatých závdavku ihned položil 18 zlatých, kteréž Jiřík Mužík k sobě přijal a peněz gruntovních položil 5 zlatých, ty za J. M. Pánem zůstávají. Zůstává doplatiti 20 zlatých, kteréž ročně po 4 zlatých klásti má.

Grunt Jiříka Rendle

Léta Páně 1653 o tom gruntu se vynašlo, že jest od J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné anno 1647 Jiříkovi Rendlovi nechán se vším k němu příslušenstvím od starodávna přináležejícím za sumu 30 zlatých, kteréžto náležitě složil a zaplatil, a tak má grunt očištěný.¹⁰²

f. 118r

Grunt Jana Tomáška

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris, ujal ten grunt s povolením J. M. Páně vedle prořacování rychtáře a konšelův Jan starší od bratří svých po otci jejich za sumu 24 kop míšeňských a víceji jednomu bratru neženatému za díl jeho vydal pak bejků. Těch pak 24 kop pokudž se

žádných dluhů nenajde, do důchodův J. M. Páně po otci jich náležitě budou, bratřím jeho Adamovi, Matějovi, Václavovi a Kateřině, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.¹⁰³

f. 120r

Grunt Matěje Křížka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil vedle prošacování rychtáře a konšelův se vším k němu od starodávna příslušenstvím, Matěj Křížek po Bartolomějovi Brůžkovi zběhlém, v létu 1620 za sumu 40 kop míšeňských. Vyplatil i se závdavkem až do léta 1637 peněz 31 kop. Jsou vzaty do důchodův J. M. Páně, po témž zběhlém zůstává doplatiti 9 kop. Ty z lásky J. M. Páně sirotkům nebožtíka Křížka, když se zase na grunty navrátili, puštěny jsou, kteréž ročně po 2 kopách klásti má.¹⁰⁴

f. 122r

Grunt Matěje Brůžka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím Brož starý od Linharta za sumu 50 kop míšeňských a takové peníze před mnoha lety témuž Linhartovi odvedl a zaplatil. I majíce jednoho syna svého Matěje, za živobytí svého takový grunt jemu postoupil, a tak on po smrti otce svého zůstává v zaplaceném.¹⁰⁵

f. 124r

Grunt Jana Linhartka

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím Jan Linhart od Bastle za sumu 70 kop míšeňských. A takové peníze před mnoha lety jemu zcela a zouplna odvedl a zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

Grunt Matěje Vítovic

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt Jana Linharta v sumě 15 zlatých, v kterýžto šacuňk vstoupil Matěj, syn Vítův ze Březí, kterýžto každoročně až do vyplacení té sumy při svatém Havle po 3 zlatých do důchodu J. M. Pána skládati a odvozovati povinován jest.¹⁰⁶

f. 126r

Grunt Jiříka Kantora

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím Jiřík Kantor, od Matěje Křížka za sumu 17 kop míšeňských. Kladouc takové peníze pomalu, roku minulého 1636 jemu je doplatil a Matěj Křížek všecky k sobě přijal, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

Grunt Václava Holýho

Léta Páně 1653 o tom gruntu zpráva se činí, že jest Václav Holý od Adama, syna Křížkova, grunt Jiříka Kantora, dle smlouvy a trhu koupil a jemu zcela zouplna zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.¹⁰⁷

*f. 128r***Grunt Jiříka Popeláře**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidí hodných, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím Jiřík Popelář od Vavřince Soumara za sumu 27 kop míšeňských. A takové peníze témuž Jiříkovi před mnoha lety odvedl a zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

Grunt Jiříka Tkalce¹⁰⁸*f. 130r***Grunt Pavla Krále**

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris koupil ten grunt se vším k němu od starodávna příslušenstvím Pavel Král od Michala Ševce za sumu 12 zlatých. Závdavku ihned položil 3 zlaté Michal Švec je přijal.¹⁰⁹ Zůstává doplatiti 9 zlatých, náleží témuž, kteréž ročně po 3 zlatých klásti má.

Grunt Adama Bastle

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána prošacován grunt Pavla Krále v sumě 20 zlatých, kterýžto grunt od J. M. Pána jakožto vrchnosti dědičné jest Adamovi Bastlovi za jeho věrnou službu z lásky darován a odevzdán.¹¹⁰

*f. 134r***Ves Kunkovice***f. 135r***Grunt Tomáše Šebesty**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal se vším k němu od starodávna příslušenstvím Tomáš, syn starší po otci Šebestiánovi, za sumu 90 kop míšeňských. V závdavku sobě porazil na díl svůj 7 kop míšeňských a dluhu po otci svém vyplatil 41 kop a víceji bratrům třem a sestrám svým vydá po 7 kopách dílu jich činí 42 kop. Takové pak peníze před mnoha lety zaplatil, a tak má grunt očištěný.

Grunt Adama Tomáška

Léta Páně 1652, dne 8. Octobris. Z poručení J. M. Pána prošacován jest grunt po nebožtíku Tomáškoví k ruce pozůstalým sirotkům, s tím, co k němu přináleželo a vykázáno jest v sumě 60 zlatých, v kterýžto trh vstoupil a ujal Adam, syn mladší nebožtíka Tomáška, otce svého a Václavovi staršímu bratru svému z něho vydávati a platiti má 30 zlatých při času svatojiřském léta svrchu psaného vejruňku 10 zlatých, kteréž složené jsou. Potom každoročně při svatém Havel do vyplacení té sumy po 5 zlatých skládati a odvozovati povinován bude. Týž Adam Tomášek má grunt svůj zaplacený.¹¹¹

*f. 137r***Grunt Matouše Michalovic**

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. Ujal ten grunt se vším k němu od starodávna příslušenstvím Matouš, syn po otci svém Michalovi za sumu 30 kop míšeňských. Závdavku ihned porazil

sobě na díl svůj 20 kop míšeňských. Dorotě, sestře své vyplatiti má 10 kop, kteréž ročně po 2 kopách platiti má.¹¹²

Grunt Jana Fejce¹¹³

Léta Páně 1656, dne 10. Januarii z poručení J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné prošacován jest grunt Matouše Michalovic za sumu 24 kop, v kterýžto trh vstoupil Jan Fejcík (Fegczyk) a v takové sumě jej ujal, kteroužto každoročně při Hromnicích po 2 kopách klásti a odváděti povinován bude.

f. 139r

Grunt Pavla Krčmáře

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím i s těmi dědinami a lukami, které J. M. Pán z lásky ráčil k němu přidati, Pavel Němec od Jana Novýho za sumu 24 kop. A hned témuž Janovi Novýmu odevzdal pár volů za 24 kop míšeňských, kteréž on k sobě přijal, a tak má grunt zaplacený.

Vejš dotčený grunt jest od J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné, nechán k užívání Šimonovi Tomáškovi do smrti jeho, po smrti pak jeho J. M. Pánu zase v držení přichází.¹¹⁴

f. 141r

Grunt Jiříka Štaucha¹¹⁵

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím v létu 1634 vedle prošacování rychtáře a konšelův Jiřík Štaucha od J. M. Pána za sumu 12 kop. Položil vejrunky tři po 2 kopách, činí 6 kop vzaty do důchodův J. M. Páně, zůstává doplatiti 6 kop. Náleží do důchodův, kteréž ročně po 2 kopách klásti má.

Grunt Jana Benedikta

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána jest vejš dotčený grunt prošacován v sumě 11 kop, v kterýžto šacuňk vstoupil a ujal Jan Benedikt, kterýžto každoročně až do vyplacení té sumy, při svatém Havlu po 2 kopách do důchodu J. M. Pána skládati a odvozovati povinen bude.¹¹⁶

f. 142r

Grunt Matěje Novýho

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris koupil ten grunt Matěj Novej se vším k němu příslušenstvím vedle prošacování rychtáře a konšelův od J. M. Pána za sumu 12 kop míšeňských. Závдавku položil 6 kop míšeňských. Jsou vzaty do důchodův J. M. Zůstává doplatiti 6 kop, kteréž ročně po 2 kopách klásti má, náleží též do důchodův.¹¹⁷

*f. 145r***Ves Dobřemilice¹¹⁸***f. 146r***Grunt Václava Štádlara¹¹⁹**

O tom gruntu vyhledáno, že jej jest se vším k němu příslušenstvím koupil Jan Štádlar starý za sumu 100 kop míšeňských. Takovou sumu komu náležela před mnoha lety zaplatil a grunt sobě očistil v létu 1637. Jsouce již týž Jan Štádlar starý nemohouce pracovati a majíc jednoho syna svého Václava, takový grunt zaplacený jemu postoupil a on, aby jeho jakožto otce svého věkem sešlého náležitě smrti dochoval, když to učiní, bude míti grunt zaplacený a očištěný.¹²⁰

*f. 148r***Grunt Jana Voráče**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím, Jan Voráč od Václava Voráče za sumu 30 kop míšeňských. A takové peníze témuž Václavovi Voráči před mnoha lety zaplatil, a tak má grunt zaplacený a očištěný.

Grunt Jana Novýho

Léta Páně 1653, z poručení J. M. Pána, jest vejš dotčenej grunt prošacován v sumě 20 kop. V kterýžto šacuňk vstoupil a jej ujal Jan Novej, kterýžto každoročně, až do vyplacení též sumy, při svatém Havle po 2 kopách do důchodu J. M. Pána skládati a odvozovati povinován bude. N.B. Verte Fol. 7.¹²¹

*f. 150r***Grunt Jana Brůžka**

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu od starodávna příslušenstvím, Jan Brůžek od Ondřeje Šimonovic za sumu 80 kop míšeňských. Závdavku ihned položil 20 kop a vyplatil peněz gruntovních až do léta 1637 52 kop míšeňských. Z takových peněz puštěno Ondřejovi 40 kop, Janovi Mikolášovic 25 kop a Dorotě, dceři nebožtíka Jana Mikolášovic, 7 kop. Zůstává doplatiti 8 kop, z nichž náleží Anně Mikolášové 7 kop a Mandeleně, sestřenici její, 1 kopa, kteréž ročně po 2 kopách klásti má.¹²² Taková suma zcela zouplna zaplacená jest a tak má grunt svůj očištěný a zaplacený.¹²³ Anno 1670, dne 4. Junii prošacován jest dvůr Jana Brůžka, kterejž on nemoha pro sešlost věku svého již hospodařiti, dobrovolně prodal za třicet dva zlatý. V kterýžto šacuňk jest vstoupil Václav Janečkovíc a platí takto. Předně pár volů za 18 zlatých, na hotově skládá 4 zlaté. Ostatní na termíny každoročně při svrchu jmenovaném času až do vyplnění té sumy před vrchností po 5 zlatých skládati má.

*f. 152r***Grunt Bartoloměje Starýho**

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris koupil ten grunt pustý s dědinami a lukami od J. M. Pána k němu vykázanými vedle prošacování rychtáře a konšelův z důchodův J. M. Páně Bartoloměj

Starý za sumu 50 kop míšeňských. V závdavku položil ihned 10 kop, vzaty do důchodův J. M. Páně, zůstává doplatiti 40 kop, náleží do důchodův J. M. Páně, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.¹²⁴

f. 154r

Grunt Jakuba Štaucha

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris koupil ten grunt Jakub Štaucha se vším k němu od starodávna příslušenstvím z důchodův J. M. Páně za sumu 12 kop míšeňských. Položil závdavku ihned 6 kop míšeňských, vzaty do důchodů J. M. Páně. Zůstává doplatiti 6 kop, kteréž ročně po 2 kopách klásti má, náleží též do důchodův.

N.B. Připuštěné k chalupě Voráče Janovi Novému.¹²⁵

f. 158r

Ves Chotěšovo ¹²⁶

f. 159r

Grunt Tomana Bulky

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Václav Bulka starý za sumu 100 kop míšeňských, a tomu, komu náleželo před mnoha léty, takové peníze zaplatil. Po smrti pak téhož Václava Bulky zdědil ten grunt Toman syn jeho. I majíce on sestry své dvě na zdraví nedostatečné, Kateřinu a Annu, kteréž pracovati nemohou, bude on povinen je náležitě při sobě až do smrti chovati, když (to) učiní, bude míti grunt zaplacený a očištěný.¹²⁷

f. 161r

Grunt Jana Bártovic

Jan Švec v držení zůstává.

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris, koupil ten grunt se vším k němu příslušenstvím Jan Švec od Bartoloměje starýho otce manželky své za sumu 42 kop míšeňských. Závdavku ihned položil 12 kop, kteréž Bartoloměj k sobě přijal. Zůstává doplatiti 30 kop, náleží témuž, kteréž ročně po 2 kopách klásti má.¹²⁸

V létu 1657 přiznal se, že jest ostatní sumu též zcela zouplna odvedl, a tak má grunt očištěný a zaplacený.

f. 163r

Ves Radvanice ¹²⁹

f. 164r

Grunt Adama Houdka

O tom gruntu vynašlo se ze zpráv lidských, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím od starodávna dědinami, lukami, porostlinami a lesy, též třemi kravami Adam Štětko přivenivší se k Marianě manželce nebožtíka Matouše Houdka za sumu 130 kop míšeňských. Poněvadž též Mariana vdova svou spravedlivost na dobytku vzala, jí z týchž peněz více nic nenáleží, nežli sirotkům a dítkám jejím. I položil týž Adam Houdek k závdavku peněz 30 kop

a peněz gruntovních 6 kop. Takové peníze J. M. Pan Markvart Šoffman, předešlá vrchnost, k sobě přijíti ráčila. Dáleji při postupování též vsi Radvanic pan Václav Markvart ráčil zase zase na tých 36 kop k sobě přijatých, týmž sirotkům vykázati 31 kop 20 grošů na gruntu Šimona Močika, ze spravedlivosti, kteráž na něho po Janovi Močíkovi zběhlým připadla, a téhož gruntu J. M. Panu zaplacená býti měla a odevzdati ráčil, kteréžto peníze z gruntu Močíkovskýho platiti se mají, víceji 4 kop 40 grošů za J. M. Panem Václavem Markvartem zůstává, že pak týž Adam Houdek zůstával doplatiti 94 kop vynašlo se, že jest k sobě sirotky maličké a dítky manželky své přijal a je v těžké léta k zrostu vychoval. Za to se jemu porazí z týchž peněz sirotčích 32 kop. A tak zůstává doplatiti 60 kop, kteréž ročně po 4 kopách klásti má, náleží sirotkům Jiříkovi, Matějovi a Anně. Víceji týž sirotci mají v nájmu 2 páry volů, jeden za 27 kop a druhý za 25 kop. Z nichž Adam Houdek sirotkům odpovídati povinen bude, i z toho, co se na nich přichová.¹³⁰

Léta Páně 1653. Zpráva se činí, že takový dva páry volů od vojáci vzaty jsou,¹³¹ a tak od nich se upouští. Však dle svrchu psaného dluhu, držitel gruntu, začnouce při Hromnicích Anno 1657 do důchodů takové peníze odvozovati povinován bude.

f. 166r

Grunt Šimona Močika

O tom gruntu vyhledáno z cedulí řezaných, že jest jej koupil se vším k němu příslušenstvím Kašpar Močik o otci svém za sumu 48 kop míšeňských. Takové peníze měl odvésti Jakubovi bratru a Marii sestře své, neodvedl nic. Po smrti otce svého Kašpara Močika ujal ten grunt s povolením J. M. Páně Šimon, syn jeho, za sumu 90 kop míšeňských. Porazil sobě na díl svůj závdavku 12 kop, zůstává doplatiti 78 kop, kteréžto peníze tento náležejí Esteře vdově a matce jeho 6 kop, Vondřejovi bratru 12 kop, Kateřině sestře 6 kop a Anně 6 kop a sirotkům nebožtíka Jakuba Močika, Jakubovi a Marii 48 kop. Že pak za předešlé vrchnosti pana Václava Markvarta Šoffmana týž Jakub sirotek zle se choval, ze dvora pryč utekl, taková spravedlivost na J. M. Pána připadla. Ale poněvadž pan Václav Markvart ráčil na místě a k ruce sirotkům nebožtíka Houdka peněz složených k sobě přijíti 36 kop takové peníze zase jim z této spravedlivosti J. M. Pánu náležející zase tým sirotkům houdkovským vykazovati ráčí a ostatních 12 kop Marianě sestře Jakuba Houdka náležeti bude, kteréž ročně po 4 kopách klásti má.¹³²

f. 168r

Grunt Václava Laurence

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal Pavel Laurenc po otci svém zaplacený a bratřím svým Václavovi a Janovi díl jich náležitě vypravil, a tak zůstával v zaplaceném.

Léta Páně 1637, 28. dne Octobris. Po smrti Pavla Laurence přiženil se Václav Kateřině vdově pozůstalé po nebožtíku Laurencovi a ujal ten grunt prošacování rychtáře a konšelů za sumu 90 kop míšeňských. Závdavku ihned porazil sobě na díl manželky své 30 kop. Zůstává doplatiti 60 kop, kteréž ročně po 4 kopách klásti má. Z nich náleží sirotkům nebožtíka Pavla, Jiříkovi 30 kop a Marii, dceři, 30 kop.¹³³

Nadepsaný Václav na to nic nedal, nýbrž v létu 1645 pro své zlé činy jako jiná šelma spustivše grunt zradiv vše, pryč vandroval, a jak ženu svou a nadepsané voba dva sirotky sebou odvedl a již 4 léta žádnej z nich se nenachází.¹³⁴

Vejš dotčenej grunt z poručení J. M: Pána jest prošacován za sumu 45 kop, v kterýžto šacuňk vstoupil a ujal Václav, syn nebožtíka Haidtra, a kterej každoročně při svatém Havle až do vyplacení té sumy po 4 kopách do důchodův J. M. Pána skládati a odvozovati povinován bude. Kdežto za rok 1650. Za rok 1651 odvedl 10 kop.

f. 172r

Ves Častonice¹³⁵

f. 173r

Grunt Víta Jakuba

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil před mnoha lety Jakub starý, a komu náleželo, zaplatil. Zůstává na té živnosti mnoho let synům svým, když se od něho ošacovali, vydal dílu synovského Janovi 15 kop, Jakubovi 15 kop, Janovi druhému 20 kop. Po smrti pak téhož Jakuba ujal ten grunt Vít, syn mladší, se vším příslušenstvím, z níž vyplatit má Kateřině, máteři své 10 kop a Lidmile 10 kop, Marianě 6 kop, kteréž ročně po 3 kopách klásti má.¹³⁶

Takovou ostatní sumu zcela zouplna odvedl a grunt sobě očistil a vyplatil.¹³⁷

f. 175r

Grunt Jiříka Mužíka

Léta Páně 1635 koupil ten grunt se vším k němu příslušenstvím též s dvěma voly a 4 kravami s povolením J. M. Páně za sumu 100 kop. Závdavku položil ihned 20 kop míšeňských a vejruňku položil 10 kop, kteréžto peníze do důchodův J. M. Páně vzaty jsou. Zůstává doplatiti 70 kop, z nich náleží do důchodův J. M. Páně 20 kop a Jiříkovým sirotkům Ondřejovi a Markétě 50 kop, které ročně po 3 kopách klásti má.¹³⁸

f. 177r

Grunt Jana Matějovic

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest z něho nějaký Matěj pryč utekl, a ten grunt pustý zůstal.

V létu 1636 J. M. Pán tu poustku darovati a odevzdati ráčil Anně Liškovy za spáleníště ve vsi Čachrově jí náležející, odevzdati v sumě 35 kop, a tak má to spáleníště týměž gruntem zapláceno.

V létu 1637 přiznil se Jan Matějovic k Anně Liškovy, dceři,¹³⁹ a ujal ten grunt v sumě 35 kop míšeňských, z kterýchž bude povinen dluhy manželky své do důchodův J. M. Páně vyplatiti, a co po dlužích zůstane, to sirotkům nebožtíka Lišky náležeti bude.

Grunt Václava Tomáška

Léta Páně 1653 dne 2. Februaru prošacován jest grunt matějovský a bártovský od rychtáře a konšelův s povolením J. M. Pána jakožto vrchnosti dědičné, za sumu 30 kop, v kterýžto trh vstoupil a ujal týž grunt Václav Tomáškovice ze vsi Kunkovic. A ouroky a platy z týchž obouch dvorů při předešlém se zanechávají. Podílky pak toliko jako z jednoho vypravovati má, závdavku J. M. Pánu odvedl 10 kop, ostatních pak 20 kop, máteři Anně a dětem totiž Markytě,

Dorotě, Mariánci, Matějovi, Mandelíně, kteréžto každoročně při Hromnicích po 3 kopách skládati povinovat bude.¹⁴⁰

f. 179r

Grunt Bárty Mužíka

O tom gruntu vyhledáno před mnoha lety, že jest byl koupen od Matěje Mužíka a prodán Bartolomějovi za sumu 60 kop míšeňských a tomu, komu náleželo, zaplacen, a tak má jej zaplacený a očištěný.

Léta Páně 1653 takovej grunt Václavovi Tomáškovici k Matějovskému zanechán jest.¹⁴¹

f. 181r

Grunt Kryštofa Šimůnka

Takovej grunt postoupil synu svému Janovi Krystlovi.

Léta Páně 1634 koupil ten grunt se vším příslušenstvím Kryštof Šimůnek od Víta za sumu 13 kop míšeňských i vyplatil až do léta 1637 závdavku i peněz gruntovních 6 kop, puštěny Vítovi. Zůstává doplatiti 7 kop, kteréž ročně po 2 kopách klásti má, náleží témuž.¹⁴²

Takovou sumu, komu náležela, odvedl a grunt sobě tudy očistil a vyplatil Jan Krystl.¹⁴³

f. 185r

Ves Čeletice

f. 186r

Grunt Ondřeje Praple

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej ujal, se vším příslušenstvím, Ondřej, syn otce svého Mikuláše Praple starého, za sumu 40 kop. Z týchž peněz otci svému za živobytí 10 kop a na díl svůj porazil sobě 10 kop. Matějovi, bratru svému, dal 10 kop a Kryštofovi 10 kop. A tak má grunt zaplacený.

Grunt Adama Vítkovic

Léta Páně 1653 z poručení J. M. Pána, jakožto vrchnosti dědičné, prošacován jest grunt Ondřeje Praple za sumu 15 kop, v kterýžto trh vstoupil Adam Tomáškovici, a jej každoročně při Hromnicích do vyplacení té sumy po 2 kopách platiti má.¹⁴⁴

f. 188r

Grunt Jana Javorskýho

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest jej koupil Václav Javorský se vším k němu příslušenstvím za sumu 60 kop míšeňských. A takové peníze před mnoha lety, komu náležely, zaplatil a Janovi, synu svému, po smrti své zanechal. A tak zůstává v zaplaceným.¹⁴⁵

f. 190r

Grunt Matěje Burdy

O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že jest se tu přiženil Martin Burda k Dorotě, vdově pozůstalé po nebožtíku Matějovi a ujal ten grunt se vším k němu od starodávna příslušenstvím

za sumu 90 kop míšeňských. Porazil sobě na díl manželky své 45 kop míšeňských a vyplatil peněz gruntovních 30 kop. Puštěny Marianě, dceři nebožtíka Matěje Burdy, zůstává doplatiti 15 kop míšeňských. Náležely Marianě. Ale poněvadž ta Mariana umřela, taková spravedlivost do důchodův J. M. Páně připadla, kteréž ročně po 3 kopy klásti má.¹⁴⁶

f. 192r

Grunt Václava Javorského

O tom gruntu vyhledáno, že jest jej koupil se vším příslušenstvím před mnoha léty za sumu 20 kop míšeňských a zaplatil a zeti svému, Václavovi, za podíl dcery své Mariany jej zaplacený odevzdal, a tak Václav zůstává s manželkou svou v zaplaceném.¹⁴⁷

f. 202v

Enthältet fol: $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = 2$ Blätter

Von Fol. 1 bis 112 = 112 Blätter

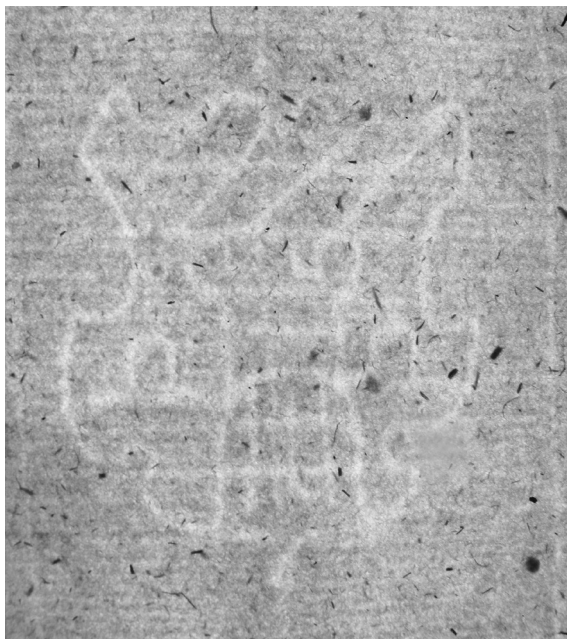
Zwei Hundert Acht und Zwanzig Blattseiten

Ortsgericht Czachrau, den 26. May 1850

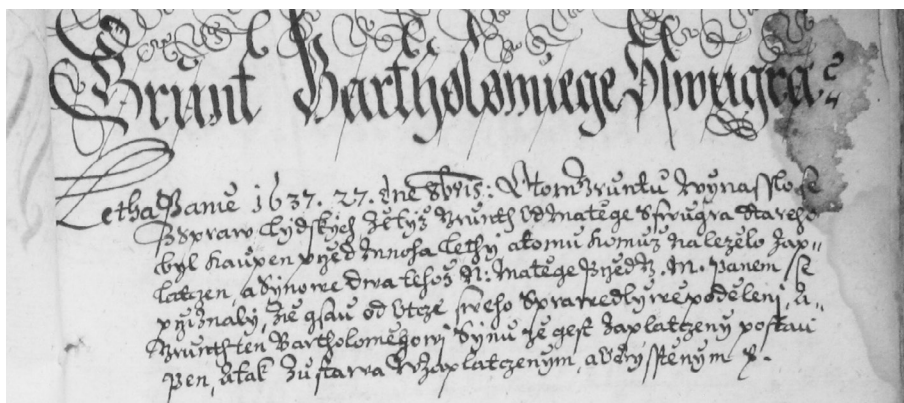
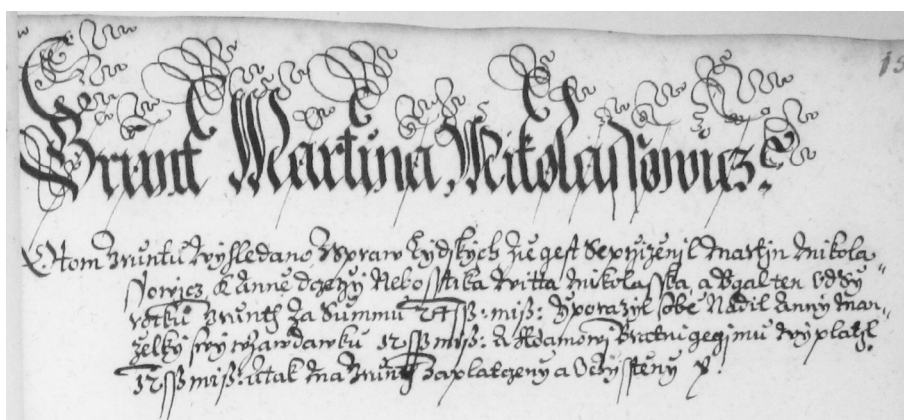
Peter Kordik

Emmanuel Kordik

Pečet'

[Obr. 1] Filigrán z prvního purkrechtního registru čachrovského z roku 1637

[Obr. 2] Ukázky z prvního purkrechtního registru čachrovského z roku 1637

Rejstřík příjmení, vlastních a místních jmen vyskytujících se v prvním registru purkrechtním pro čachrovské panství¹⁴⁸

- Anderle, Václav; Čachrov
- Auzbald (Ouzbald), Jiřík; Čachrov
- Auzbald (Ouzbald), Matěj; Čachrov
- Bárta, Jiří (Adam, Anna, Dorota); Bradné
- Bárta, Václav; Čachrov
- Bastl, Adam; Bradné
- Bastl, Adam (Jíra); Jesení
- Bastl, Havel; Jesení
- Bastl, Matěj; Čachrov
- Bastl, Václav; Čachrov
- Bečka, Jan; Čachrov
- Benedikt, Jan; Kunkovice
- Blecha, Matěj; Čachrov, Jesení
- Blechovský, dvůr; Čachrov
- Brož starý (otec Matěje Brůžka); Bradné
- Brůžek, Matěj; Bradné
- Brůžek, Jan; Dobřemilice
- Bucháč, Jiřík; Čachrov
- Bulka, Toman (Václav, Kateřina, Anna); Chotěšov
- Burda, Matěj (Martin, Dorota, Mariana); Čeletice
- Čachrovský, Václav (Bastl); Čachrov
- Červenka, Jan; Čachrov
- Červenka, Matěj; Čachrov
- Damšovský (také Danšovský, Tanšovský, Tamšovský) grunt; Břeží
- Dědina (pole), dědina k sv. Vítu, dědina i louka od mlejna zikmundovského
- Duška, Jan; Břeží
- Fejcík (Fejčík, Fejcik, Fejc), Jan; Kunkovice
- Fejcík, Jan (Václav, Jiřík, Anna, Voršila, Mariana); Jesení
- Fejcík, Václav; Čachrov
- Flojsar, Daniel; Břeží
- Fruwein (Fruwein) z Podolí; Čachrov
- Haidtr; Radvanice
- Havel, pekař; Čachrov
- Hoffman, Jan; Čachrov
- Holý, Jakub (Matěj, Václav); Bradné
- Holý, Vít; Čachrov
- Hora, z Ocelovic, Václav Leopold; Čachrov, Břeží
- Hosnedl, Karel (Motl, Šimandl); Jesení
- Houdek, Adam (Matěj); Radvanice
- Hrdlička, Matěj; Čachrov, Jesení

- Hubička, Václav; Březí
- Hubičková, Dorota; Čachrov
- Janečkovíc, Václav; Dobřemilice
- Javorský, Václav (Jan, Mariana); Čeletice
- Jílek, Jan; Jesení
- Jirkal; Jesení
- Jírovič, Václav; Čachrov, Jesení
- Jiříkovic, Matěj; Jesení
- Jiříkovic, Václav; Březí
- Jochal, Vít; Jesení
- Kantor, Jan (Jiřík, Nikodým); Čachrov
- Kantor, Jiřík; Bradné
- Kojzar, Matouš; Březí
- Kojzar, Vít; Březí
- Kojzarová, Anna; Březí
- Kolář, Jan (Jiří, Polyxena); Jesení
- Kolářovic, grunt; Čachrov
- Kolloross, Jakub; Bradné
- Kolros (Kolloross), Josef; Jesení
- Kollorossová, Dorota; Královský hvozď, Jesení
- Komárek, Jakub; Čachrov
- Komárek, Petr; Březí
- Kordik (Kordík), Peter, Emmanuel, Čachrov
- Kovář, Kašpar; Čachrov
- Kovář, Ondřej; Čachrov
- Krajbich (Kreibich), Kryštof; Čachrov
- Krajbichová (Šicová), Anna; Čachrov, Jesení
- Král, Pavel; Bradné
- Krčmář, Pavel; Kunkovice
- Krejčí, Ondřej; Čachrov
- Krypl (Kripl), Matěj (Václav, Štěpán); Jesení
- Krystl, Jan; Častonice
- Křížek, Matěj (Adam); Bradné
- Laurenc, Václav (Jan, Jiřík, Pavel, Kateřina); Radvanice
- Linhart, Jan; Bradné
- Lochner, Jakub; Březí
- Malý, Bartoloměj; Bradné
- Mašek, Bartoloměj; Jesení
- Matějovic, Adam; Bradné
- Matějovic, Jan (Matěj); Častonice
- Matějovic, Tomáš; Jesení
- Martinovic, Bárta; Březí
- Metlička, Jiří; Čachrov

- Michalovic, Mikuláš (Dorota, Matouš); Jesení
- Mikolášovic, Jan (Ondřej, Anna); Dobřemilice
- Mikolášovic, Martin; Čachrov
- Mikoláš, Vít; Čachrov
- Mocík (Močík, Mocik), Šimon (Kašpar, Ester, Ondřej, Jakub); Radvanice
- Mottl, Tomáš; Jesení
- Mukšnábl (Mukšnobl), Ondřej; Bradné
- Multus, Jan; Jesení
- Mužík, Bartoloměj (Matěj); Častonice
- Mužík, Jiřík (Ondřej, Markéta); Častonice
- Mužík, Jiří; Bradné, Březí
- Němec, Štěpán; Bradné
- Nový, Jan; Dobřemilice
- Nový, Matěj; Kunkovice
- Nový, Tomáš; Jesení
- Partl (Bartl, Bartoloměj), starý; Čachrov
- Petr (Petrovic), Václav; Jan; Čachrov
- Petráš, Tomáš; Březí
- Petrášek, Bartoloměj; Čachrov
- Pod lípou (Podlipou), Matěj, zvaný i Starej, rychtář; Čachrov
- Popelář, Jakub; Čachrov
- Popelář, Jiřík; Bradné
- Praple, Ondřej (Kryštof, Matěj, Mikoláš); Čeletice
- Rejčka, Václav (Pavel; Anna); Čachrov
- Rendl, Jiřík; Bradné
- Rendl, Matyáš (Mathiesl, Katerl /Kateřina/); Jesení
- Rendl, Šimon; Březí
- Rozýn, Václav; Čachrov
- Říha, Jan; Březí
- Říha, Václav; Březí
- Sedlák, Václav; Březí
- Sládek, Jan (Nikodým); Čachrov
- Soumar, Laurenc /Vavřinec/; Bradné, Březí
- Starý, Bartoloměj; Bradné
- Šebesta, Tomáš; Kunkovice
- Šebesta, Václav; Čachrov
- Šebestovský, grunt; Čachrov
- Šepf /Schöpf, Schöpff/, Kašpar; Jesení
- Šetlík, Adam; Čachrov
- Šetlík, Jan; Čachrov
- Šic (Šic), Jan, Tomáš; Čachrov
- Šimonovic, Jíra; Březí
- Šimonovic, Ondřej; Dobřemilice

- Šimůnek, Kryštof (Vít); Častonice
- Šimůnek, Vít; Březí
- Šofman (Šoffmann, Schoffmann) z Hemrlesu, Vilém Protiva (Jiří Bohuslav); Březí, Čachrov
- Šadlar (Štädler, Štädler, Janků), Jan (Václav); Dobřemilice
- Štauch, Jakub; Dobřemilice
- Štauch, Jiřík; Kunkovice
- Štěpán, Jiřík; Jesení
- Štoukar; Čachrov
- Švec, Hanzl; Fojtl; Čachrov
- Švec, Jan; Jesení
- Švec, Jan (Bartoloměj); Chotěšov
- Švec, Jiřík; Březí
- Švec, Michal; Bradné
- Švec, Vít; Jesení
- Švugr, Bartoloměj; Čachrov
- Švugr, Jan; Bradné
- Švugr (Švukr, Švujker), Janda (Matěj); Čachrov
- Tkadlec, Jiřík; Bradné
- Tomášek, Adam; Březí
- Tomášek, Adam; Kunkovice
- Tomášek, Jan (Adam, Matěj, Václav, Kateřina); Bradné
- Tomášek, Václav; Jesení
- Tomášek, Václav (Dorota, Markéta, Mariana, Matěj, Magdaléna); Častonice, Kunkovice
- Tomšovský, grunt; Březí
- Truhlář, Tomáš; Čachrov
- Valenta; Jesení
- Vávrovský, grunt; Jesení
- Vejhora, Tomáš; Čachrov
- Velkejch, Jiřík (Martin); Bradné
- Vít, Jakub (Jan, Mariana, Lidmila); Častonice
- Vít; Březí
- Vítovic, Matěj (syn Víta z Březí); Bradné
- Voráč, Jan; Dobřemilice
- Voráč, Jiřík; Jesení
- Voráč, Matouš; Březí
- Voráč, Václav; Čachrov
- Vorel, Jiřík; Březí
- Zahradník, Andres; Jesení
- Zedník, Hendrich; Čachrov
- Zikmund; Březí
- Zikmund, Václav; Čachrov
- Zikmundová, Kateřina; Březí
- Zýka, Jiří; Březí

- **Zýka, Martin; Březí**
- **Žatecký, Daniel; Čachrov**
- **Žatecký, Pavel; Čachrov**
- **Živný, Jiřík; Bradné, Březí**

Poznámky

- ¹ Purkrechtní registra jsou spolu s dalšími úředními knihami, které vznikly v době existence statku Čachrov, uloženy ve Státním oblastním archivu Plzeň, v jeho 5. oddělení, v Klášteře u Nepomuka, a to ve fondu č. 20189, Velkostatek Čachrov. První dvě pozemkové knihy z let 1637 a 1648 jsou digitalizované a jsou umístěny na www.portafontium.cz. Následují pozemkové knihy z let 1792–1824, 1824–1879 a kniha kontraktů 1792–1850; tyto knihy jsou již také digitalizované, ale ještě nejsou umístěny na www.portafontium.cz. První Purkrechtní registra mají signaturu Klatovy 277.
- ² <http://www.portafontium.cz/amtsbuch/soap-pn/cachrov-sig277>.
- ³ Šofmanové z Hemrlesu (Soffman, Schaffman von Hemrles) byla původně asi štyrská rytířská rodina, která se v Čechách usadila v 16. století. Šofmanové se domohli nejrůznějších statků v různých částech Českého království, patřily jim například Konárovice. Za třicetileté války Jaroslav Adam Šofman z Hemrlesu bojoval jako podplukovník a plukovník ve švédských službách, viz <http://www.30jaehrigerkrieg.de/schaffmann-schaffman-ssofman-von-hemerles-hemrles-hermerles-auf-konarowicz-und-weltrub-jaroslav-jerslau-adam/>.
- ⁴ Výbornou metodologickou inspirací pro tuto studii byly pro mne magisterská diplomová práce Martiny Vodové, *Purkrechtní registra statku Svojanova 1578–1717*, MU Brno, Filosofická fakulta, Ústav pomocných věd historických a archivnictví, Brno 2016, https://is.muni.cz/th/suigx/Diplomova_prace_Vodova.pdf, a dále bakalářská diplomová práce Dominiky Packové, *Purkrechtní registra obce Jestřebí 1659–1749*, FF MU Brno, týž ústav, Brno 2017, viz https://is.muni.cz/th/ws2b1/Packova_Purkrechtni_registra_obce_Jestrebi_1659_-_1749.pdf.
- ⁵ Plošná míra tehdejšího strychu (jitra) byla cca 0,3 dnešního hektaru.
- ⁶ Berní rula je nejstarším katastrem, vzniklým za vlády Ferdinanda III. Habsburského (vládl 1637–1657) v období hospodářské konsolidace po dlouhodobém rozvratu a devastacích třicetiletou válkou, jejím cílem bylo pořídit soupis berní podléhajících poddaných tzv. „skutečně osedlých“ a stanovit počet osedlých pro každou ves. Za osedlé osoby se považovaly osoby, které polovici svých pozemků osívají a obdělávají potahem. Většinou sedlák, držící celý lán (60 korců), byl považován za jednoho osedlého. Za jednoho osedlého se počítali čtyři chalupníci nebo osm zahradníků. Chalupník byl tedy držitel menší usadlosti než sedlák, robotující nejčastěji ručně (jako pěší bez potahu) a zahradník pak ještě menší výměry. Později se namísto pojmu zahradník užívalo označení domkář. Domkář byl majitel malého hospodářství do výměry asi 4 ha, v pozdějším období pouze majitel domku bez půdy. Na osedlé byla přepočtena i řemesla a živnosti. Podle jejich počtu byly určovány berní podíly toho kterého panství a kraje.
- ⁷ V případě panství Čachrov byla ve složení Matouš Ferdinand z Bilenbergu, Ferdinand Arnošt Hýzrle z Chodů, Albrecht Kristián Příchovský z Příchovic, Pavel Václav Nigrin z Liboslavě, Berní rula, *Prácheňský kraj*, II, s. 596.
- ⁸ *Berní rula*, viz výše.
- ⁹ VODOVÁ, Martina, c. d., s. 8.
- ¹⁰ HANZAL, Josef, Patrimoniální správa a její písemnosti po roce 1526. In: ŠEBÁNEK, Jindřich – FIALA, Zdeněk – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Česká diplomatika do roku 1848*, Praha 1984, s. 306–320.

- 11 Za tyto informace vděčím laskavé pomoci pana Mgr. Jakuba Mírky, vedoucího oddělení SOA Plzeň v Klášteře u Nepomuku.
- 12 Purkrechtní registra, f. 135, Kunkovice, grunt Tomáše Šebesty.
- 13 Za konzultaci z hlediska paleografické interpretace děkuji Doc. PhDr. Ivaně Ebelové, CSc.
- 14 Nejstarší čachrovská matrika je z roku 1677.
- 15 VODOVÁ, Martina, c. d., s. 14–15.
- 16 Registra, purkrechtní, f. 37, město Čachrov, grunt Ondřeje Krejčího.
- 17 Registra, f. 72, ves Březí, grunt Bártý (Bartoloměje) Martinovic.
- 18 Purkrechtní registra, f. 68, ves Březí, grunt Václava Hubičky, „...Ujal ten grunt...Václav Hubička po Laurencovi Soumarovi za sumu 24 kop, a poněvadž týž Laurenc Soumar, jako jiný lehkomyšlný zrádce od té chalupy pryč utekl a z gruntu J. M. Páně zběhl, takové peníze do důchodův J. M. Páně připadly...“.
- 19 Purkrechtní registra, f. 83, ves Jesení.
- 20 Purkrechtní registra, f. 105. Šlo o původně dvůr Vávrovský ve vsi Jesení. Od poloviny 17. století se mu říkalo podle nového majitele Motla Hosnedla dvůr Hosnedlovský. V roce 1744 se ho ujali manželé Kollrossovi z Království a oba přijali poddanství.
- 21 Purkrechtní registra, f. 54, ves Březí, grunt Víta Šimůnka.
- 22 Purkrechtní registra, f. 166, ves Radvanice, grunt Šimona Houdka.
- 23 Purkrechtní registra, f. 186, ves Čeletice, grunt Ondřeje Praple.
- 24 Purkrechtní registra, f. 7r, Čachrov, grunt Václava Čachrovského. Majitel gruntu vypravil své sestře svatbu.
- 25 Dtto, f. 21, Čachrov, grunt Jana Šice.
- 26 Dtto, f. 141, ves Kunkovice, grunt Jiříka Štaucha.
- 27 Dtto, týž grunt, po jeho převzetí Janem Benediktem.
- 28 Purkrechtní registra, f. 97, Jesení, grunt Matěje Blechy.
- 29 Purkrechtní registra, f. 41, Čachrov, grunt Jiříka Kantora.
- 30 Purkrechtní registra, f. 166, ves Radvanice, grunt Šimona Houdka.
- 31 Purkrechtní registra, f. 39, Čachrov.
- 32 Dtto, f. 93, Jesení.
- 33 Dtto, f. 135, Kunkovice.
- 34 ŠŤOVÍČEK, Ivan: *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti: příprava vědeckých edic dokumentů ze 16. až 20. století pro potřeby historiografie*. Praha 2002.
- 35 Purkrechtní registra, f. 124r, obec Bradné.
- 36 Nečíslované folium, písařská ruka z druhé poloviny 18. století.
- 37 Nečíslované folium, zápis z poloviny 19. století.
- 38 V Berní rule tento grunt není zaznamenán, viz poslední zápisy pro Čachrov – grunt Hanzle a Poltle Ševce. Viz i dále *Berní rula. Kraj Prácheňský*, Statek Čachrov, s. 592–596.
- 39 Šacuňk – odhad hodnoty majetku.
- 40 V berní rule uveden jako majitel Matěj Aunbald.
- 41 V berní rule uveden jako majitel sedlák Jan Šetlák.
- 42 Veselí učinil – vypravil svatbu.
- 43 Berní rula – Václav Bastl.
- 44 V registrech Fegczyk, patrně tedy Fejčík, v Berní rule uveden jako Václav Fejčík.
- 45 Berní rula – Václav Fejčík.
- 46 Patrně Auzbald, tedy Ouzbald.

- 47 V berní rule nelze tento grunt identifikovat.
- 48 Dědina – pole, polnost.
- 49 V berní rule grunt chalupníka Jakuba Komárka.
- 50 V berní rule jako grunt chalupníka Martina Vítka („přiženil se k vdově po Vítovi Mikulášovi”).
- 51 V berní rule nelze tento grunt identifikovat.
- 52 Vejrunek – splátka, závdavek.
- 53 V berní rule snad identický s gruntem chalupníka Jana Červenky.
- 54 V berní rule chalupník Ondřej Petrovic.
- 55 V berní rule držitelem gruntu sedlák Tomáš Šic.
- 56 Švugr psán v originále Sswugr i Sswukr.
- 57 V berní rule grunt sedláka Jana Kantora.
- 58 V berní rule grunt chalupníka Jiříka Vorla, pekaře.
- 59 V Berní rule grunt nelze identifikovat.
- 60 Translitetováno – „Regczka“.
- 61 V berní rule – grunt v držení sedláka Václava Voráče.
- 62 Berní rula – grunt nelze identifikovat.
- 63 Dtto.
- 64 Dtto. Na zadní straně, f. 36 – Den 18. April 1762 ist der Krzizsker (Křížker) Hof in Bradný dem Simon Krzizekh seinen Sohn übergeben worden. Dann den 18. April 1762 ist dem Bartholomeus Petraska der Hallshoff in Czachrau übergeben worden.
- 65 Berní rula – majetek zahradníka Václava Anderly.
- 66 V berní rule – majetek zahradníka Nikodéma Sládka /Hladíka/.
- 67 V berní rule – držitel sedlák Kryštof Krejbich.
- 68 V berní rule není zaznamenán.
- 69 V berní rule zaznamenán jako majitel gruntu Jiřík Metlička (zahradník, domkář).
- 70 V berní rule majitel Jiřík Bucháč (zahradník).
- 71 Viz na začátku registru, f. 3, grunt Bartoloměje Švugra. V berní rule grunt nezaznamenán.
- 72 Dtto.
- 73 Psáno „Herdličky“. V berní rule není zaznamenán.
- 74 V berní rule nezaznamenán, možná identický s gruntem sedláka Jana Kuby, BR s. 593.
- 75 Berní rula – majitel sedlák Martin Zýka.
- 76 V berní rule zaznamenán jako vlastník rolník Adam Tomášek, dřívejší vlastník Jan Říha, odpovídá tedy registru.
- 77 V berní rule označován jako grunt sedláka Daniela Flajsara, jde zjevně o špatný přepis jména.
- 78 V berní rule tento grunt nezaznamenán.
- 79 V berní rule nezaznamenán.
- 80 V berní rule vlastník Václav Hubička, zahradník.
- 81 V berní rule držitel gruntu Linhart Švec, zahradník.
- 82 V berní rule uveden jako držitel gruntu rolník Jan Fejčík.
- 83 Berní rula – držitel gruntu rolník Václav Jírovic.
- 84 Berní rula – držitel gruntu rolník Štěpán Matějovic.
- 85 V originále „Huesneüdlövi“.
- 86 V berní rule držitel gruntu rolník Vít Švec, k roku 1673 uváděn jako vyhořelý grunt.

- 87 Berní rula – držitel gruntu rolník Jiřík Bastl.
88 V berní rule držitel gruntu rolník Havel Bastl.
89 Transl. „Ssepffa“, německy Schöpf.
90 V berní rule nezaznamenáno.
91 Berní rula držitel gruntu rolník Jiřík Štěpán.
92 Berní rula, držitel gruntu rolník Jan Kolář.
93 Berní rula – držitel gruntu rolník Václav Matějovic.
94 Berní rula – držitel gruntu chalupník Vít Jachal.
95 V berní rule nezaznamenán.
96 Dtto.
97 Ondrzege Mukssnoble.
98 V edici berní ruly uveden jako držitel gruntu rolník Jan Švujker, jde o špatný přepis jména.
99 Berní rula – uveden držitel gruntu Václav Holý.
100 Berní rula – držitel gruntu rolník Michal Švec.
101 Berní rula – držitel gruntu rolník Jiřík Rendl.
102 V berní rule uveden jako držitel gruntu Jiřík Rendl (Bláha).
103 Berní rula – držitel gruntu rolník Jan Tomášek.
104 Berní rula – držitel gruntu rolník Matěj Křížek.
105 Berní rula – držitel gruntu rolník Matěj Brůžek.
106 V berní rule není uveden.
107 V berní rule uveden jako držitel gruntu Václav Holý (Kubovic), zahradník.
108 V originále register „Girzika Tkaldcze“. V berní rule není gruntu uveden.
109 V berní rule pro Bradné uveden mezi rolníky Michal Švec, možná totožný s tímto z berního registru.
110 V berní rule uveden jako držitel gruntu Adam Bastl, zahradník.
111 V berní rule rolník Adam Tomášek.
112 V berní rule Matouš Michalovic.
113 Transliterace „Fegcze“.
114 V berní rule držitel Šimon Tomášek, chalupník.
115 Transliterováno „Sstaucha“.
116 V berní rule držitel Jan Benedikt, zahradník.
117 V berní rule držitel Matěj Nový (Tkadlec), zahradník.
118 Wes Dobržemilycze. Jinou, pozdější rukou, tužkou pod Dobřemělice napsáno „Gut Kunkowitz“ (18. století).
119 Waczlaw Sstadlar.
120 V berní rule uveden jako držitel gruntu rolník Václav Štadlar („po otci Janovi zván Janků“).
121 V berní rule uveden držitel gruntu chalupník Jan Nový.
122 V berní rule uveden držitel gruntu rolník Jan Brůžek.
123 Nedatovaný pozdější zápis jinou rukou.
124 V berní rule neuveden.
125 V berní rule neuvedeno.
126 Chotiessowo, jinou rukou později připsáno „H(er)(scha)ft Hradeck u(nd) 2 Bauern Kunkowicz.
127 V berní rule držitelkou gruntu Anna Bulková, patrně v zápisu zmíněná sestra Tomana Bulky.
128 V berní rule držitel gruntu chalupník Jan Švec.
129 Radwanicz. Jinou rukou později pod název obce napsáno „Gut Nemelkau u(nd) Gut Kunkowitz“.

- 130 Jako držitelka gruntu v berní rule uvedena rolnice Mariana Houdková.
- 131 Vedle zpráv o pustých gruntech, možná jediný doklad o důsledcích třicetileté války na čachrovském statku, voly Adama Houdka patrně zrekvírovali tudy táhnoucí vojáci.
- 132 V berní rule držitel gruntu rolník Šimon Močík.
- 133 V berní rule držitel rolník Václav Laurenc.
- 134 Pozdější nedatovaný zápis jinou rukou.
- 135 Czastonice. Pod názvem obce dopsáno v 18. století jinou rukou „Gut Kunkowicz“.
- 136 V berní rule držitel gruntu Vít Jakub.
- 137 Nedatovaný dovětek, jinou rukou.
- 138 Berní rula – rolník Jiřík Mužík.
- 139 Původně napsáno „vdově“, škrtnuto a přepsáno na „dceři“.
- 140 V berní rule držitelka gruntu rolnice Dorota Tomášková.
- 141 Patrně byly oba grundy spojeny, proto v berní rule vykázaný oba u gruntu Doroty Tomáškové.
- 142 V berní rule držitelem chalupník Jan Krystl.
- 143 Pozdější dovětek, zapsán jinou rukou.
- 144 V berní rule držitelem gruntu chalupník Adam Vítkovic.
- 145 V berní rule uveden grunt chalupníka Václava Javorského, není jasné, jestli se vztahuje k tomuto gruntu, nebo k níže uvedenému gruntu Václava Javorského.
- 146 V berní rule uveden jako držitel gruntu chalupník Martin Burda.
- 147 Viz pozn. 99.
- 148 Jména z registru jsou transkribována podle obvyklých paleografických pravidel pro transkripci a transliteraci raně novověkých historických textů (tedy Bečka namísto Beczka, Šíc namísto Ssicz, Flojsar namísto Flogsar).

Summary

The first Purkrecht register of Čachrov from 1637 to 1764 as an important source for understanding the history of Čachrov and the Čachrov region in Šumava

The study presents the Purkrecht registers of the Čachrov estate from the years 1637–1764 and points out their importance for the knowledge of the history and period conditions of this estate. The Čachrov Purkrecht registers are the earliest preserved and probably also the first land book, which was kept for serf farms on the Čachrov estate at that time.

At the time of its establishment, the Čachrov estate belonged to the smaller patrimonies of the Šumava region. However, its location on an important road between Klatovy, the Royal Forest and Bavaria was significant. This is one of the reasons why a manor house has stood here since the early Middle Ages, and the market-town of Čachrov was a small commercial and administrative centre of the local micro-region on the border of the Bohemian hinterland and the Royal Forest. The local parish was one of the largest in the whole area and the estate was therefore in live interaction with the free districts of the Royal Forest.

The history description of the given period is followed by a general explanation of the basic characteristics of the system of lordship administration in the early modern period on this estate. Then the registers are approached in terms of other auxiliary historical

sciences – codicology and palaeography. The actual edition of the source follows. Register of names and places is attached.

The article shows the importance of these first land books as the source for the study of the population in the 16th to 18th century in the Boheamian lands, in respects of social conditions in the villages, law and economic history. They are also very interesting from the language point of view, for the study of dialects, or the study of the overall language conditions on the Czech-German language border.

Zusammenfassung

Die ersten Čachrauer Burgrechtsregister aus den Jahren 1637–1764 als wichtige Quelle für das Verständnis der Geschichte von Čachrau (Čachrov) und der Čachrauer Gegend im Böhmerwald

Ziel der Studie ist es, die sog. Burgrechtsregister des Gutes Čachrau von 1637–1764 für Interessierte zugänglich zu machen und ihre Bedeutung für die Kenntnis der Geschichte und der damaligen Verhältnisse auf diesem Gut vom Beginn des 17. Jahrhunderts bis zur zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts aufzuzeigen. Die Burgrechtsregister von Čachrau sind das älteste erhaltene und wohl auch das erste Grundbuch überhaupt, das für Bauernhöfe der Untertanen der Čachrauer Herrschaft in damaliger Zeit geführt wurde.

Das Patrimonium Čachrau gehörte zur Zeit der Entstehung der Register eher zu den kleineren Patrimonien im Vorland des Böhmerwaldes. Bedeutend war allerdings seine Lage auf einem wichtigen Verkehrsweg zwischen Klattau, dem Künischen Waldhvozd (Královský hvozd) und Bayern. Aus diesem Grund befand sich hier bereits seit dem frühen Mittelalter eine Feste, und die Minderstadt Čachrau war ein kleines Handels- und Verwaltungszentrum der hiesigen Mikroregion an der Grenze zwischen dem tschechischen Binnenland und dem Künischen Waldhvozd. Sein Pfarrbezirk war einer der größten in der Gegend, und auch deshalb interagierte das Patrimonium rege mit Freigerichten des Künischen Waldhvozd.

In seiner Studie beschäftigt sich der Verfasser mit der Geschichte des Gutes Čachrau in der Zeit, in der die Register geführt wurden. Es folgt eine allgemeine Schilderung der Grundcharakteristika des Verwaltungssystems in dieser Herrschaft in der frühen Neuzeit. Die Register werden dann aus der Sicht weiterer historischer Hilfswissenschaften – der Kodikologie und der Paläographie – erläutert. Es folgt die eigentliche Edition der Quelle. Ein Namens- und Ortsregister ist angefügt.

Die Studie möchte zeigen, wie wichtig die Burgrechtsregister, die ersten Grundbücher, für das Studium der Bevölkerungsgeschichte im 16.–18. Jahrhundert in den Böhmischen Ländern sind, und zwar sowohl für die Erforschung der sozialen Verhältnisse in den Dörfern als auch für den Bereich des Rechts und die Wirtschaftsgeschichte. Auch sprachlich sind die Register sehr interessant – sie eignen sich für die Dialektforschung, bzw. für die Erforschung der Sprachverhältnisse an der tschechisch-deutschen Sprachgrenze.